

Jaaroverzicht 2010

INLEIDING

2010 was het jaar van... Afhankelijk vanuit welk gezichtspunt we kijken, kunnen we dan van alles invullen.

Mondiaal gezien was 2010 het jaar van Haïti: eerst die verwoestende aardbeving en later de cholera-epidemie. Of van Indonesië, waar de vulkaan Merapi tot uitbarsting kwam met alle gevolgen van dien.

Wie geboeid was door de sportieve gebeurtenissen, zegt: 2010 was het jaar van het wereldkampioenschap voetbal in Zuid-Afrika.

Landelijk gezien was 2010 het jaar van de verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer, die resulteerden in een sterk versplinterd politiek landschap, terwijl de christelijke politieke partijen verlies leden. Nooit eerder was hun totale zetelaantal zo laag. Die verkiezingen betekenden het einde van het premierschap van mr. J.P. Balkenende. Het viel na de verkiezingen met deze uitslag dan ook niet mee om een regeringscoalitie te vormen die kon rekenen op een vruchtbare samenwerking met de Kamer. Het werd tenslotte een minderheidskabinet met een premier van liberale huize, met gedoogsteun van de Partij voor de Vrijheid – een voor Nederlandse begrippen ongewone constructie.

Breed-kerkelijk gezien was 2010 het jaar van de 'Nationale Synode' te Dordrecht op 10 en 11 december, een bijeenkomst die erop gericht was om christenen uit alle kerken en geloofsgemeenschappen op zoek te laten gaan naar wat bindt: 'Geloven in verbondenheid'. Onze synode besloot gehoor te geven aan de uitnodiging tot deelname. Prof.dr. H.G.L. Peels was één van de sprekers.

Vanuit het gezichtspunt van de Bijbelvertalingen moeten we zeggen: 2010 was het jaar van de Herziene Statenvertaling (HSV), die op zaterdag 4 december gepresenteerd werd in de Grote Kerk te Dordrecht. Nog voor de presentatie van de complete HSV oordeelde onze synode, dat de HSV een betrouwbare en bruikbare herziening van de Statenvertaling is en besloot de HSV vrij te geven voor gebruik in de kerken. Het verschijnen van de HSV deed voor- en tegenstanders meteen de stellingen innemen, zodat we met verdriet moeten constateren: we hebben er in de gereformeerde gezindte (en in onze kerken ook?) weer een sjibbolet bij.

Binnenkerkelijk gezien was 2010 het jaar van de generale synode, bijeengeroepen door de kerk van Huizen en ontvangen door de kerk van Nunspeet, die als 'voortvarend en gezegend' getypeerd kon worden.

In dit jaaroverzicht willen we de dingen die gebeurden op het gebied van kerken en kerkleden, van predikanten en de breedste vergadering van de kerken, van deputaatschappen en bonden, en nog zoveel meer, op een rij zetten.

KERKEN

Waarmee komen plaatselijke kerken in het nieuws? Niet met het feit, dat er een jaar lang elke zondag tweemaal de gemeente samenkwam rond het Woord van God. En ook niet met het feit, dat er gedurende het winterseizoen elke week aan zoveel groepen jongeren catechisatie gegeven wordt, of met het feit, dat de ambtsdragers hun werk doen in het weiden van de kudde.

Nee, dan moet er een jubileum zijn, een verbouwing, een nauwer samenleven met een andere kerk van gereformeerd belijden, een nieuw orgel.

Die zaken komen dan ook in dit onderdeel van het jaaroverzicht aan de orde, in de volgorde zoals de kerken in het jaarboek staan: per particuliere synode en per classis.

De kerk van **Nieuwe Pekela** bestaat op 10 maart 100 jaar. Op vrijdagavond 12 maart

De klok van Harlingen

aan een accountantsbureau. Op 26 oktober wordt de klok van de Ichthuskerk verhuisd naar De Haven, het gebouw van de Gereformeerde Kerk (vrijg.), waar de beide gemeenten samenkomen.

Op 5 juni is het 50 jaar geleden dat de kerk van **Siegerswoude – de Wilp** geïnstitueerd werd. Die dag wordt een jubileumdag, nadat op 4 juni een herdenkingsdienst gehouden is. De kerk van **Kampen** krijgt van de classis Zwolle toestemming om nauwer kerkelijk te gaan samenleven met de Gereformeerde Kerken (vrijg.) te Kampen en te IJsselmuiden.

Op 29 augustus vindt te **Amersfoort** de bevestiging plaats van ds. P. Waterval (GKv) als missionair dienaar van het Woord van Grace Church Amersfoort, dochter van de CGK-Ichthuskerk en de GKv-Westerkerk.

In De Zaaier, de kerk van **Harderwijk** heeft op 4 juli de uitzending plaats van de familie Petersen naar Papoea-Nieuw-Guinea. Als missionaire diaconale werkers gaan zij het Wycliffe Bijbelvertaalwerk ondersteunen.

In november wordt in de Maranathakerk te **Zeewolde** een Monarke-orgel van de fa. Johannus geplaatst.

De drie **Apeldoornse** kerken gaan nauwer kerkelijk samenleven met de twee Gereformeerde Kerken (vrijg.) ter plaatse. Op 7 november wordt een gezamenlijke kerkdienst gehouden in de Grote Kerk.

De kerk van **Apeldoorn-Zuid**, geïnstitueerd op 25 oktober 1961, viert het gouden jubileum op 30 oktober met een Open Huis en op 31 oktober 's morgens met een bezinningsdienst en 's middags met een dankdienst.

In september wordt in de Goede Herderkerk te **Doetinchem** een pijporgel van de fa. Leefflang geplaatst, dat eerder dienst deed in de Gereformeerde Kerk van Diever.

In **Zutphen** wordt op 18 september het tienjarig bestaan gevierd van de Stichting Reflector. Via de stichting bereiken Hans en Ilja van Noord in het Lighthouse kinderen van 4 tot 19 jaar.

In de samenwerkingsgemeente van **Nieuwegein** wordt op 29 augustus ds. F.H. Blokhuis, gekomen van de Nederlands Gereformeerde Kerk te Schiedam, bevestigd; hij zal, na het emeritaat van ds. K.T. de Jonge in 2011, alleen als gemeentepredikant verdergaan.

Amsterdam-de Oase, het gemeentestichtingsproject van **Amsterdam-Nieuw-West**, samenwerkingsge-

wordt een herdenkingsdienst gehouden. Zaterdag 13 maart is een dag vol feestelijkheden.

Vanaf 25 april vormt de kerk van **Wildervank-Veendam** een samenwerkingsgemeente met de Gereformeerde Kerk (vrijg.) te Veendam.

De classis Leeuwarden geeft aan de kerk van **Franeker** toestemming tot nauwer kerkelijk samenleven met de Gereformeerde Kerk (vrijg.) te Franeker-Sexbierum.

De Ichthuskerk te **Harlingen** is verkocht

Het Leefflang-orgel van Doetinchem

meente de Bron, bestaat op 5 september één jaar. Regelmatig vinden al zondagse samenkomsten plaats en de dinsdag is de vaste Oase-avond in de Bron. Voordat het jaar vol is, wordt op 22 augustus Sharmila Fokker – Gupta door ds. C.D. Affourtit en evangelist S. de Boer gedoopt door onderdompeling in de Sloterpas.

Amsterdam-Noord is na zes jaar opnieuw zelfstandig. Op 7 oktober worden twee ouderlingen en één diaken bevestigd en als evangelist br. Jurjen ten Brinke. **'s-Gravenhage-Zuid** krijgt van de classis 's-Gravenhage toestemming om br. R. van den Berg een stichtelijke woord te laten spreken naar art. 3 K.O.

De gemeente van **Leiden** neemt op 11 september het Fleiter-orgel weer gebruik. Het orgel komt uit de 'oude' kerk aan de Steenschuur en is grondig gerenoveerd.

De kerk van **Broek op Langedijk** onderging een uitbreiding, omdat de naastliggende kleuterschool aangekocht kon worden. De feestelijke opening is op 13 februari.

De kerken van **Broek op Langedijk**, **Den Helder** en **Opperdoes** waren veertig jaar geleden betrokken bij de oprichting van de Stichting Interkerkelijk Evangelisatiewerk Schoorl en Groet (IKES). Op 13 augustus wordt dit bijzondere jubileum gevierd met een reünie en een dankdienst in de Witte Tent te Schoorl.

Den Helder krijgt van de classis Haarlem toestemming om nauwer kerkelijk samen te leven met de Gereformeerde Kerken (vrijg.) te Den Helder en Anna Paulowna.

Op 29 mei is te **Alblasserdam** de ingebruikneming van het vernieuwd kerkgebouw.

Tijdens de landelijke Open Monumentendag op 11 september was ook de kerk van **Dordrecht-Centrum** te bezichtigen. Het gebouw is de laatste jaren zowel van buiten als van binnen volledig gerestaureerd en in oude stijl teruggebracht.

Dordrecht-Zuid mag van de classis Dordrecht nauwer kerkelijk samenleven met de Gereformeerde Kerk (vrijg.) ter plaatse.

De kerk van **Poederoyen** krijgt op 22 oktober voor het eerst in haar bestaan een voorganger. Op die dag wordt ouderling H. Bor bevestigd tot oud naar art. 3 K.O.

Zwijndrecht zal nauwer gaan kerkelijk samenleven met de beide Gereformeerde Kerken (vrijg.) ter plaatse.

Op 6 september is er een wisseling van de wacht in **Gent**. Br. H. Bor neemt na 32 jaar afscheid van het werk, dat uitgaat van de stichting ter bevordering van het Evangelisatiewerk in Oost-Vlaanderen. Br. D. van Luttkhuizen uit Dordrecht wordt geïnstalleerd tot evangelist in Gent.

De classis Rotterdam verleent aan de kerken van **Rotterdam-Alexanderpolder** en **Rotterdam-Oost/Capelle a/d IJssel** toestemming om nauwer kerkelijke samen te leven met de Gereformeerde Kerken (vrijg.) van respectievelijk Rotterdam-Oost en Capelle a/d IJssel-Noord, Capelle a/d IJssel-Zuid/West en Nieuwerkerk a/d IJssel.

Het kerkgebouw van **Rotterdam-West** wordt verkocht aan evangelische gemeente De Brandaris. De voormalige kerkenraad laat een fotoboek het licht zien.

Het Fleiter-orgel van Leiden

Het nieuwe interieur van Alblasserdam

KERKLEDEN

koninklijke onderscheidingen

'Meer dan evenredig', stond in De Wakker te lezen, werden kerkleden onderscheiden. Lid in de orde van Oranje Nassau werden: br. N.P. Assenberg, Vlaardingen: 20 jaar vrijwilliger bij de brandweer en actief bij Woord en Daad, het Seniorenwelzijn en de Voedselbank; br. R. de Boer, Enschede-West: inzet voor de zendingscommissie en 30 jaar voor het koor Crescendo; br. J. van den Bosch, Aarlanderveen: inzet voor het leerlingenvervoer tussen Ter Aar en Alphen a/d Rijn, diaken en ouderling; br. J.J. Bouman, Almelo: inzet voor hulpverlening in Roemenië, kerkenraadslid, lid van zendings- en evangelisatiecommissie; br. J.W. Braam, Hooogeveen: 16 jaar raadslid eerst voor de RPF, later de CU; br. G. Bultje, Steenwijk: lid van de gemeenteraad, koster, diaken, voorzitter van een evangelische boekhandel, br. L. den Butter, Alphen a/d Rijn: organist en lid (geweest) van de deputaatschappen: kerk en bedrijfsleven, hulpverlening in binnen- en buitenland, diaconaat en landelijk kerkelijk bureau; br. W. van Diermen, Bunschoten: betrokken bij het ontstaan van de Stichting Lokale Omroep Spakenburg en bij de uitbouw van de activiteiten daarvan; br. W. Duijst, Bunschoten: 40 jaar organist, ambtsdrager en actief in de plaatselijke politiek; br. L. Haalstra, Bennekom: ambtsdrager en bestuurslid van de stichting In de Rechte Straat; zr. M.A. de Heer-Manneke, v/h Rotterdam-West: inzet voor zangvereniging Soli Deo Gloria, kosteres en lid van de onderhoudscommissie; zr. W. van der Heide, v/h Rotterdam-West: activiteiten voor Deo Cantemus, verpleeghuis Salem in Ridderkerk en voor Woord en Daad; br. K. Kok, v/h Rotterdam-West: koster, leider zondagsschool, bestuurslid stichting Koningshoffundatie en zangvereniging Soli Deo Gloria; zr. N.W. Kok, Dordrecht-Centrum: werk voor de voormalige gemeente van Rotterdam-West, comité Woord en Daad te Rotterdam en bij de Stichting Ontmoeting; br. K.J. van der Laan, Hooogeveen: 16 jaar raadslid eerst voor de RPF, later de CU; br. W. Lodewijk, Damwoude: 20 jaar raadslid SGP; br. W.J. Pijl, 's-Gravenzande: lid van de gemeenteraad 's-Gravenhage en op veel plaatsen actief in kerkenraad- en verenigingswerk; br. A. Stolk, Oud-Beijerland: actief voor muziekvereniging De Bazuin, diaken, scriba, penningmeester van een stichting voor gezins- en bejaardenzorg; br. A. Terpstra, Zaandam: 50 jaar organist, ambtsdrager en actief in bestuur verzorgingstehuis; zr. E.S. van Twillert-Dop, Bunschoten: maken en presenteren van programma's LOS (Lokale Omroep Spakenburg), actief in lokale politiek; zr. E.J. van der Veer-Helms, Zwolle: meer dan 35 jaar actief in de werkgroep Recreatie Lichamelijk Gehandicapten; zr. K.W. Wegman, Harlingen: vrijwilligerswerk en bestuurlijke taken binnen instellingen van zorgverlening en maatschappelijke dienstverlening; zr. J.A. Westerik-van der Kamp, Urk-Maranatha: kerkelijke vrouwenorganisaties, inzet op praktisch en bestuurlijk niveau voor medemens in nood; zr. J. Wildenbeest-Wissink, Aalten: vrijwilligster voor EO, ZOA-vluchtelingenzorg, Dorcas en voor verschillende scholen; zr. W.C.J. Woord-Wakker, Urk-Maranatha: sinds 1971 organisator Vakantiebijbelschool en natuureducatie; br. P. IJsskes, Zaandam: 55 jaar organist, ambtsdrager en actief in maatschappelijke verbanden buiten de kerk.

Ridder in de orde van Oranje Nassau werden: drs. C. van Atten, Rijswijk: lid curatorium TUA en inzet voor psychiatrisch ziekenhuis Kfar Shaul te Jeruzalem; br. J.A. Pals, Eindhoven: lid van de kerkenraad, deputaatschap eenheid gereformeerde belijders; inzet voor onderwijs en activiteiten in de academische wereld; zr. Dien de Haan, Zwolle: inzet voor het plaatselijk, regionale en landelijke kerkelijke leven, voor de werkgroep Kerk en Vrouw, het Kerkblad voor het Noorden en de Elisabethbode en als eindredacteur van Doorgeven.

promoties

Op 11 maart promoveerde zr. Gerry Alons (Nijmegen) in de managementwetenschappen aan de Raadboud Universiteit te Nijmegen. Haar onderzoek was gericht op bepaalde aspecten van de onderhandelingen over liberalisering van de wereldhandel in landbouwproducten.

De titel van het proefschrift, waarop br. Peter Epe (Harderwijk) op 14 juni promoveerde aan de Nyenrode Business Universiteit in de bedrijfseconomie luidde: Winstbelasting in de bedrijfseconomische jaarrekening.

Aan de Universiteit Tilburg verdedigde mw. Corrie Mazereeuw-van der Duijn Schouten (Opperdoes) op 5 november haar dissertatie *Doing Business for Heaven's Sake*; die handelde over de vraag of en hoe religie van invloed is op maatschappelijk verantwoord ondernemen.

hoogleraar

Dr. S. Paas, die eerder werkte als evangelisatieconsulent en als opbouwwerker betrokken was bij het gemeentestichtingsproject Via Nova in Amsterdam, werd benoemd tot bijzonder hoogleraar kerkplanting en –vernieuwing aan de faculteit godgeleerdheid van de Vrije Universiteit te Amsterdam. Aan die universiteit was hij al docent missiologie. Daarnaast is hij ook docent missiologie aan de Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken (vrijg.) te Kampen en lector gemeentepbouw aan de Christelijke Hogeschool Ede.

statistieken

De statistische cijfers laten zien, dat zowel het aantal kerken als het aantal gemeenteleden toenam.

Er zijn nu 182 plaatselijke kerken – één meer dan vorig jaar door de (her)instituering van Amsterdam-Noord.

Het aantal gemeenteleden nam toe met 74: plus 168 belijdende leden minus 94 doopleden. Dat is een groei van 1 promille. Maar ook dit jaar moeten we de opmerking maken, dat de cijfers in de regels van de aansluitverschillen te hoog zijn. Het blijkt in de praktijk verschrikkelijk moeilijk te zijn om alle wijzigingen in het plaatselijke ledenbestand zo bij te houden, dat de cijfers van dit jaar precies aansluiten bij die van vorig jaar. Voor een goed en objectief beeld van het ledenverloop blijft dat jammer.

Die geringe winst is toe te schrijven aan het geboorteoverschot. Want winst of verlies zit 'm niet zozeer in het grensverkeer met andere kerken: bij de doopleden gingen 31 personen méér over naar andere kerken dan er binnenkwamen en bij de belijdende leden kwamen er 8 personen méér binnen dan er maar ander kerken overgingen.

Uit geen kerk kwamen 26 doopleden en 66 belijdende leden – en wie zou daar niet oprecht blij mee zijn? Een gemeente ter grootte van Poederoyen erbij!

Maar naar geen kerk – leden die bij verhuizing aangaven zich niet bij een kerk te zullen aansluiten – gingen 69 doopleden en 57 belijdende leden. En onttrokken – leden die niet meer bij de kerk wilden horen – hebben zich 290 doopleden en 177 belijdende leden. Samen zijn dat 550 leden – en wie zou daar niet oprecht verdrietig van worden? Een gemeente ter grootte van Aalten weg! En het is niet de eerste keer, dat zo'n voorbeeld in een jaaroverzicht staat. Hoe krijgen we dat cijfer omlaag? Nee, het gaat me niet om het cijfer, maar om de geestelijke nood die erachter zit. Wat is het, dat mensen zeggen: het hoeft voor mij niet meer? Hebben ze 'de tegenwoordige wereld lief gekregen'? Is het de laatste stap na jaren van onverschilligheid? Hebben wij (ouders, ambtsdragers, medekerkleden) hun dus niet 'mee' kunnen nemen?

Het aantal predikanten in actieve dienst daalde met vijf: drie gemeentepredikanten minder en twee minder in bijzondere dienst. En dat – om maar een enkel voorbeeld te noemen –, terwijl de classes Groningen en Leeuwarden elk acht vacatures hebben en de classis Rotterdam zeven.

Het grensverkeer met andere kerken en met groepen – behoorlijk in evenwicht, zie boven – laat een paar opvallende zaken zien.

Uit de Rooms katholieke kerk komen meer doopleden dan erheen gaan (12 tegen 1), terwijl dat bij de belijdende leden andersom is (1 tegen 3). Zowel bij de doop- als bij de belijdende leden gaan er meer naar de PKN dan er uitkomen, hoewel de cijfers van binnenkomst uit

de PKN de hoogste zijn van de hele kolom.

Merkwaardig zijn de cijfers van het grensverkeer met de Gereformeerde Kerken (vrijg.), vergeleken met de Nederlands Gereformeerde Kerken. Uit de GKV komen 3 maal zoveel doopleden als ernaar toegaan en 2,5 maal zoveel belijdende leden. Bij de NGK liggen die getallen andersom: er gaan 4,5 maal zoveel doopleden heen als er uit komen en 1,5 zoveel belijdende leden.

Uit de 'rechterflank' van het kerkelijke spectrum komen ruim 3 maal zoveel doopleden binnen dan erheen gaan en ruim 2 maal zoveel belijdende leden.

Tenslotte het grensverkeer met evangelische groeperingen. Bij de doopleden gingen 99 personen naar de een of andere groepering toe, terwijl er 7 van die kant binnenkwamen. Bij de belijdende leden gingen bijna evenveel weg (95), maar er kwamen van die kant 27 leden binnen.

PREDIKANTEN

nieuw-bevestigd

Drie broeders werden bevestigd tot predikant. Dankbaar als we zijn, dat met die bevestigingen vacante plaatsen vervuld werden, die drie zijn niet genoeg om het aantal predikanten in actieve dienst op peil te houden. In de statistieken is te lezen, dat aantal predikanten daalt met vijf.

Op 5 februari werd drs. W. de Bruin te Pumerend bevestigd door drs. R. van de Kamp. Drs. J. van Walssem deed intrede te Leerdam, na er door ds. P. den Butter bevestigd te zijn. De predikanten D. Quant en S.J. Wierda leidden gezamenlijk de bevestigingsdienst van drs. M. Bergsma te Delfzijl.

*drs. M. Bergsma
(Delfzijl)*

*drs. W. de Bruin
(Pumerend)*

*drs. J. van Walssem
(Leerdam)*

wisseling van standplaats

Het aantal wisselingen van standplaats (in de breedste zin van het woord) was groot in 2010.

In het jaaroverzicht 2009 werden al de namen genoemd van de predikanten R. Kok (Urk-Marannatha) en A. Wagenaar (Almelo). De in 2009 op hen uitgebrachte beroepen werden in 2010 geëffectueerd door de bevestiging in respectievelijk Noordeloos en Almelo.

Drs. C.P. de Boer verruilde Werkendam voor Urk-Marannatha, ds. P. van Dolderen ging van Noordscheschut naar Almere, drs. A.A. Egas nam afscheid van Middelharnis om naar Nieuwkoop te gaan, ds. W.J.A. Ester verhuisde van Kornhorn naar 's Gravenmoer, ds. H. van den Heuvel deed intrede in Ridderkerk, na van Dordrecht-Zuid afscheid te hebben genomen, ds. G. Huisman verwisselde Onstwedde voor Emmen, drs. A. Jansen kreeg als

standplaats Woerden in plaats van Aalsmeer, drs. F.H. Meijer, komend van Dedemsvaart, werd bevestigd te Broek op Langedijk, ds. H.K. Sok te Drogeham nam nu het op hem uitgebrachte beroep van Opperdoes aan, Haarlem mocht in drs. A.J. van der Toorn, komend van Nieuwe Pekela, de nieuwe predikant begroeten, ds. J. van der Wal dient nu, gekomen van Enschede-West, de kerk van Baarn en de kerk van Rijnsburg zag de vacature vervuld door de komst van ds. C. Westerink van Bennekom.

Ds. B.A.T. Wiltzler, predikant van de Igreja Evangélica Reformada, Brazilië, nam het beroep aan van de kerk van Apeldoorn-Centrum, waar hij zijn werk in 2011 is begonnen.

Er zijn nog meer veranderingen te noemen: drs. G.J. Capellen, naar art. 6 K.O. verbonden aan de kerk van Heerde als onderwijspastor op de Jacobus Fruytier Scholengemeenschap te Apeldoorn, ging weer 'terug' naar de gemeente; hij werd verbonden aan de kerk van Kerkwerpe.

Ds. J.C. Hardeman te Gouda ging 'weer' naar Brazilië om predikant te worden van de Igreja Evangélica Reformada van Castrolanda; van 1985 – 1995 was hij predikant te Carambaí.

Drs. H.P. Keuter ging over tot een andere staat des levens en dr. A.W. Velema ging over naar een ander kerkverband, de Protestantse Kerk Nederland.

Ds. J. Wessels, zendeling in Botswana, repatrieerde en werd directeur van de Evangelische Alliantie. Hij nam afscheid van de kerk van Thesinge, waaraan hij vanaf 1989 verbonden was, eerst als gemeentepredikant, later als zendeling en werd bevestigd in de kerk van Veenendaal-Bethel en verbonden aan deputaten evangelisatie.

Dr. S.J. Wierda werd vrijgesteld als voorganger van wijkgemeente Amstelgemeente om zich te richten op missionaire gemeenschapsvorming in Amsterdam.

jubilea

Eigenlijk zouden we op deze plaats aandacht moeten besteden aan de jubilea. Ook deze keer houden we de traditie in ere om de jubilarissen te portretteren aan het einde van het jaaroverzicht.

bijzonderheden

Legerpredikant drs. P.L.D. Visser ging met zijn eenheid, die belast werd met het terughalen van alle goederen uit Afghanistan, van eind juli tot eind december naar Kamp Holland in Uruzgan.

emeritaat

Vier broeders gingen met emeritaat. Aan ds. J. Van Amstel (73) was dat al verleend in 2009. Het emeritaat ging in op 11 januari, op de dag dat het 32 jaar geleden was, dat hij in Ede bevestigd werd. Ds. J. Jonkman te Drachten beëindigde de actieve dienst. Zelf kon hij zijn afscheidspraak niet houden; die werd uitgesproken door zijn broer ds. K. Jonkman te Steenwijk. Aan de predikanten M.J. Oosting en M. van der Sluys werd (vervroegd) emeritaat verleend om gezondheidsredenen.

Aan de predikanten drs. C.J. van den Boogert, verbonden aan de kerk van Zierikzee, ds. G. Bouw te Alphen a/d Rijn en ds. K.T. de Jonge te Nieuwegein werd emeritaat verleend door de respectievelijke classes Middelburg, 's-Gravenhage en Utrecht. Hun emeritaat zal in 2011 ingaan.

overleden

Twee emerituspredikanten overleden. Aan het begin van het jaar kwam het levenseinde voor drs. W. van Heest, emeritus van de kerk van Deventer en woonachtig te Emmen. In april 2010 werd ds. A. Bijkerk afgelost van zijn aardse post. Hij was emeritus van Delft en woonde in Ermelo.

In memoriams over hun leven en dienen staan in dit jaarboek na het jaaroverzicht.

predikantsweduwen

Op 16 september ontsliep in haar Heiland zr. A. Westerterp–Bijleveld in de leeftijd van 89 jaar. Zij was de weduwe van ds. H.U. Westerterp. Er zijn in de loop der jaren niet veel kerkelijke bijeenkomsten geweest, waar zij niet aanwezig was, want als het even kon, was ze er vanuit de hartelijke liefde tot de zaak van Koning Jezus en de kerken waarin ze geleefd en gediend heeft. Haar lichaam werd gezaaid op de begraafplaats te Lutten, waar ook haar man begraven ligt.

overleden oud-predikanten

In februari overleden twee oud-predikanten: B. Nederlof en J. Veenendaal. Ds. Nederlof (92) diende de kerken van Eindhoven en Dokkum; in 1953 ging hij naar de Christian Reformed Churches van Noord-Amerika. Ds. J. Veenendaal (64) was predikant te Barendrecht, Katwijk aan Zee en Elburg. Vandaar ging hij over naar de Gereformeerde Gemeenten.

GENERALE SYNODE

Bidstond

Op donderdagavond 26 augustus werd in het kerkgebouw van de roepende kerk van de generale synode, Huizen, de bidstond gehouden. Voorganger was de preses van de vorige synode, ds. D. Quant. Het Woord van God voor die avond (en niet alleen voor die avond, maar voor de hele synodetijd) was 'Hij, die mij beoordeelt, is de Here' – 1 Korinthe 4,4,b.

moderamen

Tijdens de openingszitting op vrijdag 27 augustus werd het moderamen gekozen. Ds. P.D.J. Buijs werd preses, ds. J.G. Schenau scriba I, drs. J. van 't Spijker scriba II en ds. D. Quant assessor.

highlights

Wat moet er van de generale synode gemeld worden, nu we onze nieuwe deputaat voor het jaarboek, die tevens assessor van de generale synode was, bereid vonden om in dit jaarboek een apart artikel te wijden aan 'een voortvarende en gezegende synode'?

Dit zeker, dat in de tweede vergaderweek van de synode een uur lang alle rapporten terzijde geschoven werden om in gezamenlijk gebed de kerken, predikanten en ambtsdragers, zending en evangelisatie, jeugd en jongeren, en ook maatschappelijke ontwikkelingen die ook de kerken raken aan de Here op te dragen. Is een kerkelijke vergadering, ook de breedste vergadering van de kerken, dan juist niet op z'n sterkst: op de knieën en met gevouwen handen?

Te noemen valt dan het besluit met betrekking tot de Theologische Universiteit: onderzoek te laten doen naar de toekomst van de TUA – wie had dertig jaar geleden kunnen denken, dat een generale synode zo'n besluit zou nemen? De tijden veranderen en met hen ook de eisen die aan het onderwijs gesteld worden, plus de zeer grote hoeveelheid werk die door hoogleraren, wetenschappelijke medewerkers en staf moet worden verzet. Er werden maatregelen genomen om de zeer hoge werkdruk te matigen. En er zal gewerkt worden aan een landelijke kerkendag, als vervanging van de schooldag (zie onder deputaatschappen/curatorium), waarop naast de TUA ook andere deputaatschappen zich kunnen presenteren.

Het moderamen

De afgevaardigden

Buitenlandse gasten

Naast de bespreking van de rapporten van de deputaatschappen en synodale commissies, het overwegen van de ingediende instructies en het behandelen van de bezwaarschriften, ontving de synode ook bezoek van en werd toegesproken door vertegenwoordigers van de Gereformeerde Kerken (vrijg.), de Nederlands Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Bond, en door vertegenwoordigers van kerken uit Canada, Frankrijk, Ierland, Indonesië, Korea, Schotland, Roemenië, de Verenigde Staten en Zuid-Afrika. De synode werd op 23 november, een paar dagen eerder dan verwacht, provisorisch gesloten. Enkele agendapunten konden nog niet worden afgerond, zoals bij voorbeeld het rapport van de studiecommissie homoseksualiteit en homoseksuele relaties.

DEPUTAATSCHAPPEN

Alle deputaatschappen hebben zich in de eerste maanden van het jaar bezig gehouden met het afronden van de rapportage van hun werkzaamheden aan de generale synode. Het resultaat daarvan is te zien op de verschillende sites en straks in de Acta. Uiteraard was dat niet het enige dat zij gedaan hebben. Het 'gewone' werk ging ook door.

emeritikas

Naast hun primaire taak, het ondersteunen van de plaatselijke kerken bij het verzorgen van de geëmeriteerde predikanten en weduwen, hielden deputaten zich intensief bezig met in de toekomst te voeren beleid: hoe houden we de uitkeringen betaalbaar? En: hoe voorkomen we arbeidsongeschiktheid van predikanten in de actieve dienst?

curatorium

admissie-examens

Zoals gebruikelijk hadden in juni de admissie-examens plaats. Via deze weg werden vijf studenten toegelaten: de brs. M. Bot, L. van Dieren, J.C. Pronk, J. van Vulpen en D. van der Wal. Momenteel zijn er 20 admissiale studenten, op een totaal aantal van ongeveer honderd studenten.

beroepbaarstelling en preekconsent

In februari werd preekconsent gegeven aan student A.J.Th. Ruis en in september aan student W.C. van Slooten; de studenten M. Bergsma en J. van Walssem werden beroepbaar gesteld en zijn inmiddels bevestigd tot predikant - zie pag. 246.

schooldag

Onder dit kopje schreven de samenstellers van de jaaroverzichten jarenlang over de schooldag: wie er gesproken had, wie van het vrouwencomité de cheques overhandigd

had aan de bibliothecaris, welk koor gezongen had, enz. In april maakte het curatorium bekend, dat er geen schooldag meer gehouden zal worden. De laatste dertig jaar is de schooldag qua programma, dag en tijdstip en locatie voortdurend aangepast, maar er kwamen steeds minder mensen, zodat het curatorium het niet meer verantwoord vond om zoveel energie, geld en tijd te stoppen in de voorbereidingen en de uitvoering.

opening van het academisch jaar

Op maandag 6 september werd het academisch jaar 2010/2011 geopend. De aftredende rector, prof.dr. H.J. Selderhuis, sprak een rede uit over het onderwerp 'De voorhoede van de kerk: Philippus Melanchthon en de Europese universiteiten'. Aansluitend gaf hij een overzicht over het afgelopen cursusjaar en trok daarbij ook enkele lijnen naar de toekomst. Hij droeg vervolgens het rectoraat over aan prof.dr. G.C. den Hertog. Conrector werd prof. dr. H.G.L. Peels, terwijl prof. dr. T.M. Hofman secretaris van het college bleef.

Rectoraatsoverdracht
l: prof. Selderhuis; r: prof. Den Hertog

Vrouwencomité bibliotheek
l: mw. Van der Mijden; r: mw. Van Pelt

Omdat er geen schooldag meer gehouden wordt, sprak een afgevaardigde van het vrouwencomité, mev. W.T.A. van Pelt - Snijders, tijdens de plechtigheid. Zij maakte de resultaten van de jaarlijkse actie van het vrouwencomité zichtbaar en mocht de afdracht overhandigen aan de bibliothecaris, mev. N. van der Mijden - Groenendijk. Er waren twee cheques te overhandigen: één ter waarde van € 45.000, bestemd voor de bibliotheek, en één ter waarde van € 20.000 voor andere doeleinden, met de bibliotheek samenhangend. Dit laatste werd ter plekke geconcretiseerd: er kan dankzij deze bijdrage een bonnenprinter aangeschaft worden, en ook kan een betere 'bewegwijzering' in de bibliotheek gemaakt worden.

Apeldoornse studies

In de reeks 'Apeldoornse studies' verschenen de nummers 54 en 55. Het eerstgenoemde is van de hand van drs. C.T. de Groot. Titel en ondertitel luiden: De leerling en zijn meester; inhoud en doorwerking van Melanchthons visie op de prediking. De titel en ondertitel van het laatstgenoemde zijn: Praeceptor Europae; Philippus Melanchthon over kerk, recht en universiteit. Auteur is prof.dr. H.J. Selderhuis.

Onder redactie van de hoogleraren Den Hertog en Hofman verscheen 'Aspecten van het werk van J.P. Versteeg'. In dit boek worden de bijdragen van het symposium, dat op 7 juni 2008 werd gehouden (in dat jaar zou prof. Versteeg 70 jaar geworden zijn) voor een breder publiek toegankelijk gemaakt.

INzicht

is de naam van het nieuwe studentenmagazine. Het is de opvolger van Oikodomè en bedoelt de studenten op te bouwen en te informeren en de band met de lezers buiten de universiteit te versterken.

kerk en Israël

Het deputaatschap geeft vorm aan de bezinning op de relatie van onze kerken ten opzichte van Israël. Die bezinning vindt plaats binnen de kring van deputaten, maar ook worden er contacten onderhouden met Joden en het Jodendom, zowel in Nederland als in Israël. Na de repatriëring van ds. C.J. Rodenburg is de post van Israëlconsulent in Jeruzalem nog vacant. Samen met het CIS, de GZB en deputaten diaconaat participeren deputaten in een diaconaal project 'Yad Eli'. Het gaat daarbij om voedselverstrekking via scholen in Israël aan arme Joodse en Arabische kinderen. Daarover organiseerden deputaten op 17 november in De Kandelaar in Nijkerk een avond onder het thema 'Israël, een land van melk en honing?'

lekker eten

zending

Venda en KwaNdebele

Aan de kerken in Venda en KwaNdebele werd in maart een werkbezoek gebracht door de zendingsconsulent ds. A. Hilbers en de zendingssecretaris ds. G. Drayer. Bij dergelijke bezoeken heeft ds. Drayer ook altijd 'zijn diaconale pet op'. Deze keer is hij nog beter uitgerust, want ook secretaresse zr. Lia van Grootheest is mee. De zendingsconsulent wordt vergezeld door secretaresse zr. Rita Blankenstijn. Beide dames zijn zo in de gelegenheid mensen en plaatsen te bezoeken, die zij jarenlang alleen van berichten en foto's kenden. Hun aanwezigheid wordt in alle ontmoetingen zeer gewaardeerd en de dames worden uitgenodigd aan de besprekingen deel te nemen. Zo maken zij in Venda van nabij mee hoe daar gesproken wordt over het splitsen van de kerk van Mutale in drie nieuwe gemeenten en zijn ze in KwaNdebele getuige van het enthousiasme van de kerkleden van Libangeni om zelf een pastorie te bouwen.

Botswana

In mei brengen de di. Drayer en Hilbers een werkbezoek aan Botswana. Daar nemen zij deel aan festiviteiten rond het afscheid van zendingeling J.C. Wessels en zijn gezin en

Rita Blankenstijn en Lia van Grootheest tijdens een kerkenraadsvergadering in Waterval (KwaNdebele)

De gemeenteleden van Libangeni zamelen tijdens de kerkdienst geld in voor o.a. een nieuwe pastorie

ds. Wessels en Derek Olebogile

ds. Vos laat br. Niewold het materiaal zien

vervullen zij ook een rol in de bevestigingsdienst van ds. Olebogile Derek, die predikant wordt van de gemeente van Chobokwane.

Een week eerder is zijn collega Rethabile Sibeko tot predikant van Gantsi bevestigd. De gemeente van New Xanagas begroet in ds. Oster Khocg'o een nieuwe predikant. Eigen predikanten voor de kerken in Botswana! Een prachtig 'afscheidsgeschenk' voor ds. Wessels, die na achttien jaar terugkeert naar Nederland.

Br. en zr. Visser blijven in Botswana werken aan hun Bijbelvertaling in het Naro – de taal van de Sanmensen – en aan allerlei taalkundige projecten.

Mozambique

Tijdens een werkbezoek van de zendingsconsulent en br. J. Niewold uit Assen wordt uitgebreid gesproken over de training en toerusting van het team dat het onderwijsprogramma behartigt. Het zal straks ds. G. Vos veel voldoening geven hij het team waarmee hij samenwerkt in Mocuba goed toegerust kan achterlaten.

evangelisatie

Ook voor deputaten evangelisatie en zeker voor hun consulenten ging het gewone werk door: het geven van cursussen in gemeenten, het adviseren van kerkenraden, het begeleiden van projecten en het coachen van evangelisten.

Een bijzondere gebeurtenis was de opening van het nieuwe onderkomen van House of Hope in de Tarwewijk te Rotterdam op 21 juni. Mr. André Rouvoet, toen nog minister van Jeugd- en Gezinszaken, verrichtte de openingshandeling. Op 31 augustus brachten deputaten evangelisatie en deputaten diaconaat een gezamenlijk werkbezoek aan House

De evangelisatieconsulenten: Jeanette de Waard, Bram Dingemans en Michael Mulder

De opening van House of Hope

of Hope om in de praktijk kennis te maken met het werk, dat in en vanuit House of Hope gedaan wordt.

Een ander hoogtepunt was de instituering van de zendingsgemeente Hoop voor Noord tot zelfstandige Christelijke Gereformeerde Kerk. Er is dus nu weer een gemeente met de naam Amsterdam-Noord. En de 'oude' gemeente van Noord, die een aantal jaren wijkgemeente was van Amsterdam-Nieuw-West is nu wijkgemeente van Amsterdam-Noord! Ds. J.C. Wessels, die repatrieerde uit Botswana en directeur werd van de Evangelische Alliantie, werd als predikant naar art. 6 K.O. aan deputaten evangelisatie verbonden.

radio- en tvdiensten

In het kader van Zendtijd voor Kerken, waarin deputaten participeren, werd negenmaal een kerkdienst via de radio uitgezonden en tweemaal via de televisie.

In de regel wordt de dienst 's ochtends op locatie opgenomen en op dezelfde zondag 's middags om 17.00 uur uitgezonden. De radiodiensten waren: op 3 januari vanuit Doetinchem met als voorganger ds. C. de Jong, op 7 februari vanuit Bunschoten met als voorganger ds. H. Peet, op 21 maart vanuit Zoetermeer met als voorganger ds. A.P. van Langevelde, op 18 april vanuit Emmeloord met als voorganger dr. B. Loonstra, op 6 juni vanuit Nieuw-Balinge met als voorganger ds. A. Versluis, op 20 juni vanuit St Jansklooster met als voorganger ds. M.J. Kater, op 22 augustus vanuit Mijdrecht met als voorganger ds. A.G.M. Weststrate, op 17 oktober vanuit Leiden met als voorganger ds. J. Groenleer en op 19 december vanuit Deventer met als voorganger ds. E. Everts.

De eerste tvdienst kwam op 31 januari vanuit Amsterdam (Amstelgemeente), waarin dr. S. Wierda voorging en de tweede dienst werd uitgezonden op 19 december vanuit Veenendaal-Bethel. Hierin ging ds. A. van de Bovekamp voor.

geestelijke verzorging varenden

Ds. H. van der Ham werkt onder schippers en zeevarenden. Ook twee varende ouderlingen geven aandacht aan het pastoraat. Door de vele moeiten die de binnenvaartschippers ontmoeten - het werk wordt aangeboden voor heel lage prijzen, terwijl de kosten hoog blijven; er blijkt een forse overcapaciteit te zijn; de concurrentie is fel - is er extra behoefte aan pastoraat.

In Mannheim en in Duisburg zijn het hele jaar door erediensten. Dat betekent veel voor de varenden.

Op de jaarlijkse schipperscontactdag op 9 oktober in 'De Krooswijkhof' te Dordrecht sprak de heer J. Veldman over 'Mijn naaste en ik in de economische crisis'.

Het koopvaardij-pastoraat aan de Moerdijk functioneert goed. Dat is niet in de laatste plaats te danken aan de vrijwilligers die hun tijd in dit project steken.

Schepen in Mannheim

geestelijke verzorging militairen

Deputaten onderhielden contacten met onze legerpredikanten, de andere kerken en de overheid. Door de afbouw van de missie in Afghanistan nam ook de belangstelling voor thuisfrontavonden af en is er het afgelopen jaar slechts één geweest op 19 maart te Amersfoort. De Commissie Buitenland ging wel onverdroten voort met het leggen van contacten met militairen en burgers, die voor kortere of langere tijd in het buitenland verblijven. Dat werk wordt door de betrokkenen vaak zeer gewaardeerd.

Hoewel deputaten probeerden om jonge predikanten te enthousiasmeren voor de geestelijke verzorging van militairen, leverden die pogingen geen nieuwe benoemingen op.

kerkjeugd en onderwijs

Sinds het wegvallen van de overheidsfinanciering van het werk van onze jeugdbonden zijn de kerken een groot deel van de kosten van dit werk gaan dragen via de kerkelijke kassen. Deputaten zien toe op de besteding van de gelden. Samen met de jeugdbonden hebben zij instrumenten ontwikkeld om het toezicht vorm te geven en te spreken over het werk en de organisatie. Het belangrijkste is dat er goede inhoudelijke gesprekken plaatsvinden waardoor de jeugdbonden zich door het kerkverband gesteund weten in hun taken. Steeds gaat het 'om het hart van de jongeren'.

Hoewel 'de student' minder bijzonder is geworden dan in het verleden en bovendien vaker thuis blijft wonen, zijn de studerende wel een categorie gemeenteleden die extra aandacht vraagt. Graag maken de kerken in de universiteitssteden kennis met studenten. Het is een uitdaging om te werken aan zinvolle contacten.

Met de predikant die naar art. 6 K.O. aan het deputaatschap verbonden is, ds. J.H. van Dijk, wordt contact onderhouden. Het doel daarvan is tweeledig. Namens de kerken wordt gestalte gegeven aan een stuk betrokkenheid en aan de andere kant kunnen de kerken profiteren van de expertise van een predikant die dagelijks met jeugd en onderwijs bezig is.

pastoraat in de gezondheidszorg

Op 6 maart organiseerden deputaten in de Fontein te Bunschoten een landelijke toerustingdag voor werkers in de gezondheidszorg en in het pastoraat in de gezondheidszorg. Het thema was 'Verslaving: in de ban van...' Ds. W.N. Middelkoop sprak over bijbelse aspecten van verslaving, drs. F. Visscher over medische aspecten en dhr. J. Verwoerd van Stichting De Hoop sprak over internetverslaving. Daarnaast was er een aantal workshops over seks-, alcohol- en medicijnverslaving en over het pastoraat bij verslavingsproblematiek. De belangstelling was goed en de invulling van de dag werd door de aanwezigen zeer gewaardeerd.

diaconaat

De kerken meehelpen hun diaconale roeping in de samenleving uit te oefenen – dat is de taak die deputaten ontvangen hebben. Het lijkt zo eenvoudig, te leven uit het geloof. Toch blijkt het moeilijk te zijn: een levende gemeente van Christus te zijn, die midden in de wereld staat en toch niet van de wereld is. Zijn gemeente presenteert zich in de samenleving en is daarom diaconaal en missionair bezig – of ze is Christus' gemeente niet meer...

De gemeente en de samenleving

Deputaten ondersteunen diakenen en diaconaal geïnteresseerden allereerst met het oog op de diaconale inzet in de gemeente en in de samenleving. Daartoe hebben ze aandacht gevraagd voor de ZZP-er - de zelfstandige zonder personeel. Naast het vele positieve dat een stap om 'voor zichzelf te beginnen' met zich meebrengt, zijn er ook best wat haken en ogen, zeker in deze tijd van financiële crisis.

Als resultaat van de diakenendag 2009 is er opnieuw aandacht gegeven aan 'de diaken' zelf: wat voor diaken is hij en hoe kan hij zijn diaconale taak vormgeven in zijn gemeente? Met betrekking tot de WMO (Wet op Maatschappelijke Ondersteuning) hebben deputaten de actualiteit en de activiteiten op een rijtje gezet. Tenslotte kwam ook het diaconale beeld van de ouderen in de gemeente aan bod: hun kwetsbaarheid, maar ook hun (diaconale) mogelijkheden.

Noodhulp

Een belangrijk aspect van het werk van deputaten is onze kerken te attenderen op die

Herbouw in Haïti

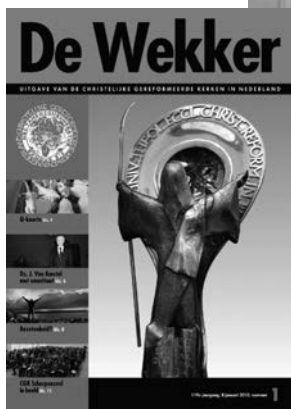
Onderzoek in Pakistan

gebieden in de wereld waar acute nood heerst – om wat voor redenen dan ook: door natuurgeweld of door menselijk toedoen. Ook in het afgelopen jaar hebben deputaten de kerken enkele keren dringend verzocht te collecteren voor dergelijke noodtoestanden: voor Haïti (aardbeving en cholera), voor Pakistan en India (overstromingen), voor Mozambique (grote droogte), voor Benin (overstromingen) en voor Indonesië (vulkaanuitbarsting). Telkens weer blijkt dat er ruimhartig gegeven wordt voor de acute nood in de wereld.

De Wekker

De Wekker heeft een vernieuwing ondergaan. Ook is de verschijningsfrequentie nu eenmaal per twee weken. De generale synode heeft hier ook mee ingestemd.

De redactie is blij met de toename van het aantal abonnees sinds de vernieuwde Wekker is verschenen. De financiële positie van De Wekker is gezond. Dat is een reden tot dankbaarheid.

119de jaargang, no. 1

De 'oude' hoofdredacteur, drs. G. van Roekel

De 'nieuwe' hoofdredacteur, drs. P.L.D. Visser

kerkorde en kerkrecht

De predikant, de kerkelijke vergaderingen en de kerkelijk werker – dat waren de thema's waarop deputaten zich bezonnen hebben. Ten aanzien van de predikant kwam vragen op tafel als: Staat hij in dienst van de kerkenraad en heeft hij derhalve een arbeidscontract? Kan een predikant bij verstoorde verhoudingen op non-actief gesteld worden? En hoe kan een predikant eventueel in het ambt hersteld worden? De voorstellen van deputaten, voortvloeiend uit de bezinning zijn door de generale synode overgenomen. Met nadruk wordt voortaan gestipuleerd, dat een predikant geen arbeidscontract heeft en er zijn bepalingen gekomen over op non-actiefstelling van een predikant en eventueel herstel in het ambt in geval van afzetting.

Vragen doen zich verder voor rond de kerkelijke vergaderingen: in de kerkelijke weg loopt de behandeling van een kwestie geregeld vast door allerlei appels. Problemen in plaatselijke gemeente kunnen zo heftig zijn, dat de kerkelijke vergaderingen overbelast raken. Goede regelgeving ten aanzien van appelprocedures, heropening van een zaak etc. zijn van groot belang. Een voorstel om te komen tot een geschillencommissie per particuliere synode, die in ernstig verstoorde verhoudingen binnen een gemeente hulp kan bieden, wordt door de generale synode overgenomen. Uiteraard gaat het dan om situaties, waarin tucht niet aan de orde is.

Met betrekking tot de kerkelijk werker bezonnen deputaten zich op zijn positie. Aan welke eisen moet een evangelist c.q. kerkelijk werker voldoen en hoe is zijn positie in relatie tot de ambten?

contact met de overheid

De gevolgen van de grote veranderingen in de maatschappij voor de verhouding tussen kerk en overheid waren voor deputaten reden tot diepgaande bezinning. In een notitie met de titel 'Kerk en overheid in de postmoderne samenleving' vindt men de neerslag van die bezinning. In de notitie wordt eerst ingegaan op de vraag wat de Bijbel zegt over de houding van de kerk tegenover de overheid en tegenover de samenleving. Vervolgens wordt een schets gegeven van belangrijke veranderingen in onze samenleving en wordt nagedacht over de gevolgen daarvan voor de plaats van de kerk tegenover de overheid. De notitie eindigt met een aantal aanbevelingen.

eenheid

Werkzaamheden

Een belangrijk onderdeel van het werk van deputaten was de afronding van een bezinningstuk. De generale synode van 2007 droeg deputaten op om, uitgaande van de instructie van deputaten, zich in het verlengde van de rapportage aan de generale synode van 2001 nader te bezinnen op de verhouding tussen landelijke aansturing en plaatselijke implementatie van beleid en op de consequentie daarvan voor de taak van deputaten. Een belangrijke conclusie uit deze bezinning is dat er meer ruimte zou moeten komen om samen te werken tussen plaatselijke kerken, wanneer de generale synode eenmaal heeft uitgesproken dat deze kerken behoren tot een kerkverband dat zich in alles wil stellen op de grondslag van Gods heilig Woord en de gereformeerde belijdenis. De bezinning resulteerde in een voorstel tot wijziging van bijlage 8 K.O.

COGG

Op 15 april belegde het COGG, waarin deputaten zijn vertegenwoordigd, haar jaarlijkse conferentie, met als thema 'Bijbelse bevinding in de belevingscultuur'. Sprekers waren prof. dr. R. Kuiper en prof.dr. A. Baars.

buitenlandse kerken

In februari bracht ds C. A. den Hertog een oriënterend bezoek aan Riga, de hoofdstad van

Letland. Het betreffende kerkverband (twee missionaire gemeenten in Riga) is nog te klein voor een relatie.

Voor de derde keer werd de ECRC (European Council of Reformed Churches) conferentie gehouden. Tal van kerken uit Europa ontmoeten elkaar en denken na over samenwerking op missionair gebied.

Ds. H. Korving bracht een bezoek aan onze zusterkerk in Amerika, de FRCNA (Free Reformed Churches of North America). Tegelijk legde hij ook een eerste contact met de Heritage Reformed Congregations.

Tussen 10 november en 29 december was ds. C. Molenaar, zendeling van de Heritage Reformed Congregations in Zambia, in ons land en diende hij verschillende kerken in de zondagse diensten.

archieven

Eén onderdeel van het werk van deputaten kerkelijke archieven springt het meest in het oog: het Documentatiecentrum. Er is nu een Magazijnlijst die informatie bevat over 80 meter archiefdozen vol documenten over de kerken. Op 27 oktober, toen het rapport van deputaten besproken werd op de generale synode, boden deputaten de moderamenleden een exemplaar aan.

Drs. J.N. Noorlandt, de beheerder van het documentatiecentrum, deed een 'speurtocht naar de geschiedenis van de catechese in de Christelijke Gereformeerde Kerken'. Het resultaat was een brochure met de titel 'Welke verbonden zijn er?'

De omslag van de magazijnlijst

BONDEN

bond van mannenverenigingen

Samen met de Herv. Geref. Mannenbond organiseerde de Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen op 20 maart, 10 en 24 april en 9 oktober themadagen in respectievelijk Papendrecht, Veenendaal, Tholen, 't Harde en Baarn.

Tijdens deze dagen ontvangen de bezoekers vanuit diverse thema's Bijbels, geestelijk en praktisch onderwijs. Hervormde (Geref.) en Chr. Geref. predikanten zijn bereid als sprekers gezamenlijk aan deze dagen inhoud te geven.

Tijdens de bespreking

Tijdens de huishoudelijke vergadering van 27 maart heeft ds. A.K. Wallet gesproken over het onderwerp 'De heiligheid van God'. Op de Bondsdag in Ede op 6 november sprak ds. J. Van Amstel over 'Een beleefde band - hoe functioneert het verbond in leer en leven van de gemeente?'. Tijdens deze Bondsdag trad br. J.C. Westeneng, na meer dan twintig jaren, af als secretaris.

bond van vrouwenverenigingen

In de maanden januari en februari werden bezinningsbijeenkomsten gehouden in Drogelham, Sliedrecht, Apeldoorn en Ouderkerk a/d Amstel. Het thema was: De grote dag nader, naar aanleiding van het boek Joël. Het thema werd uitgewerkt in diverse workshops, die mede waren voorbereid door de Commissie Verwerkingsvormen Bijbelstudie. Deze

commissie zorgt voor verwerkingsvormen bij de Bijbelstudies in Contact, het contactorgaan van de Bond van Christelijke Gereformeerde Vrouwenverenigingen.

Op 22 april organiseerde de Bond haar 62^e bondsdag in de Pniëlkerk te Veendaal. Het thema van deze dag was: '... Vergeet (...) niet...' Inleiders waren ds. C.C. den Hertog en ds. J. Westerink. In een filmimpresie naar aanleiding van het thema werden voorbeelden van de christelijke gastvrijheid en aandacht voor elkaar getoond. muzikale bijdragen waren er van het ensemble 'Scherzando' o.l.v. Benno van Luttikhuizen en het plaatselijke kinderkoor 'de Kandelaar'. De zendingsconsulent, ds. A. Hilbers, sloot de dag af. Daarna kreeg iedereen een kookboekje mee, dat samengesteld was door de kringen, het bondsbestuur, de redactie van Contact en de Commissie Verwerkingsvormen Bijbelstudies.

Bezinningsbijeenkomst te Sliedrecht

christelijke gereformeerde jeugdwerkorganisatie

Onder de titel Refolution ging binnen het 16+ jongerenwerk van de CGJO op 30 oktober een jongerenbeweging van start: voor, van en door jongeren. Het gaat erom jongeren een plek te bieden waar talenten en gaven volop ingezet en uitgedragen kunnen worden.

Het CGJO was één van de organisatoren van de eerste meerdaagse conferentie Rondom het Kind op 26 en 27 maart te Ede.

Steeds meer gemeenten vragen trainingen aan. Er is grote zorg bij gemeenten rondom het kinder- en jongeren pastoraat. In meer en meer gemeenten is er aandacht voor het geestelijk welzijn van kleine kinderen.

Cursus jeugdpastoraat

Ilja van Noort nam afscheid als kinderwerkadviseur vanwege de krappe financiële situatie.

In het kader van informatievoorziening werd de Outline vier keer verspreid onder de achterban. Door vaker een kleinere nieuwsbrief te sturen wil het CGJO de kerken beter informeren over de zaken waar men mee bezig is.

Na 35 jaar werd het pand aan de Robijnstraat verlaten om intrek te nemen in een bedrijfsverzamelgebouw op het Vision Park te Apeldoorn.

landelijk contact jeugdwerk

Met de CGJO, mannen- en vrouwenbond en deputaten kerkjeugd en onderwijs vormt het LCJ een platform Opvoedingsondersteuning, omdat de gesignaleerde vragen in alle gemeenten voorkomen. Met deputaten en CGJO vinden er ook gesprekken over het verschijnsel randkerkelijke jongeren plaats: in de afgelopen vijftien jaar hebben ruim 5500 jongeren de kerken verlaten; dat gaat om meer dan één jongere per dag!

De samenstelling van de bureaubezetting wisselt: in mei wordt afscheid genomen van jeugdwerkadviseur Lia Romeijn en in september komt Willem Kok in dienst als office manager. Vanwege de reorganisatie binnen het bureau wordt Kees van Vianen aan het eind van dit jaar benoemd tot directeur. Meer en meer werkt het bureau projectmatig, zodat ook stagiaires ingezet worden voor specifieke projecten.

Kinderappel - 12

'Gods Koninkrijk... is gekomen en komt!'

Voor het eerst wordt er een Kinderappel gehouden, voor de jongste doelgroep. In Culemborg (22 mei) en op Urk (29 mei) zijn zo'n 375 kinderen aanwezig. Het thema is 'De Heere bouwt'.

De +16 jongeren denken na over 'De tijd van je leven' op 30 oktober te Schiphol-Rijk. Door de vernieuwde opzet van de dag (een middag- en avondprogramma) kunnen enkele honderden jongeren extra verwelkomd worden.

Voor jongeren die nadenken over het afleggen van belijdenis wordt in juni de Kruispuntconferentie Belijdenis georganiseerd. Drie keer organiseert het LCJ samen met de HHJO een Kruispuntconferentie Huwelijk, voor stellen die zich voorbereiden op het huwelijk of net getrouwd zijn.

Voor leidinggeevenden worden in voor- en najaar Kadervormingsavonden georganiseerd. De thema's 'Zonde en heiligheid – een onmogelijke combinatie' en 'Oor en oog voor jongeren' worden ingeleid met een lezing en besproken in kleine groepen.

Speciale Kadervormingsavonden zijn er in april voor leidinggeevenden van zondagsschool en kinderclub over Bijbelstudie met kinderen. Voor dezelfde doelgroep wordt op verschillende plaatsen in het land de vertelcursus gegeven.

In september start de nieuwe landelijke actie waaraan zondagsscholen, clubs en verenigingen uit het hele land meedoen. Onder de slogan 'In hoger beroep' wordt een jaar lang actie gevoerd voor Gevangenzorg en het LCJ.

Samen met De Tabernakel en de HHJO wordt in oktober een seminar gehouden over Huisgodsdienst; er is ook een jongerenavond 'Don't waste your life' met dr. J.R. Beeke uit de V.S.

In diezelfde maand wordt samen met andere jongerenorganisaties een Hervormingsavond voor jongeren georganiseerd.

bond van zangverenigingen

De Bond van Christelijke Gereformeerde Zangverenigingen in Nederland hield op zaterdag 2 oktober haar jaarlijkse Bondsdag in Nunspeet met als thema 'God is onze Schuilplaats'.

Aan deze dag werd meegewerkt door de koren 'Dominica' te Berkel en Rodenrijs, 'Te Deum Laudamus' te Heemse/Hardenberg, 'Laudate Deum' te Nunspeet, 'Zingt voor Hem'

In februari en maart vinden de Bijbelstudieconferenties 16+ plaats rondom het thema Ondoorgroendelijke rijkdom – Paulus' brief aan de Efeziërs. In november is het thema van de Bijbelstudieconferentie 23+, die samen met de HHJO georganiseerd wordt: Maleachi, gesprekken met God. Op de conferenties zijn ruim 100 jongeren aanwezig.

Voor alle doelgroepen worden Jeugdappels georganiseerd.

Op 17 april komen 800 jongeren van -16 bijeen in Schiphol-Rijk rondom het thema

Uitvoering van 'Schiilplaats'

te Ommen, 'Jubilate Deo' te Opperdoes en het kinder/jeugdkoor 'De Jonge Lofstem' te Wijk en Aalburg.

Geerjanneke Stolk uit Hattem speelde op de dwarsfluit met begeleiding op het orgel van Wim van Dijkhuizen. Gezamenlijk werd het muziekstuk 'Schuilplaats' uitgevoerd.

Jubilea waren er voor 'Sions Jeugdkoor' te Damwoude: 20 jaar, het 'Chr. Krimpens Mannenkoor' te Krimpen a/d IJssel: 25 jaar, 'De Lofstem' te Dokkum 40 jaar en 'Sursum Corda' te Sliedrecht 50 jaar.

Het Pniëlkoor te Veenendaal organiseerde een jubileumconcert voor zijn dirigent: 12½ stond hij voor het koor.

ALGEMENE VERENIGINGEN

predikanten

84 predikanten waren samen op 25 en 26 mei in het gebouw van de YMCA in De Glind. Prof.dr. A. Baars hield een lezing over de Gereformeerde homiletiek voor de 21^e eeuw. Daarbij kwamen vragen aan de orde als: hoe preken wij vandaag? wat zijn goede, nieuwe inzichten? wat zijn valkuilen?

Mw. Hanneke Schaap-Jonker, die veel onderzoek gedaan heeft naar de hoorder en de invloed van diens psychische gesteldheid op zijn/haar horen van de preek, was de tweede spreker. In haar lezing kwamen zaken aan de orde als: hoe ga je als predikant in de voorbereiding van je preek om met de hoorders? hoe houd je het principiële gegeven dat het Woord van de andere kant tot ons komt en het feit dat de hoorder veranderd is en nog verandert bij elkaar? hoe blijft het Woord een woord met gezag als de hoorder mee mag 'spreken' in de voorbereiding? wat zijn we inmiddels aan de weet gekomen over onze hoorders? en wat moeten we met het feit dat 300 hoorders 300 verschillende preken 'horen'?

Br. D. Koole gaf uit eigen ervaring iets door van wat hij zoal hoort. En wat hij niet hoort, maar wat wel gehoord zou moeten worden. Wat gebeurt er in de preken van vandaag? Krijgt de gemeente wat ze nodig heeft?

Het avondprogramma werd gevuld met diverse min of meer sportieve activiteiten, waarbij het boogschieten de meeste deelnemers trok. Droevig om te zien dat vele collega's zelfs het bord waarop de schietschijf vastgeprikt zat zelfs bij benadering niet wisten te raken ...

predikantsvrouwen

Op 5 oktober kwamen bijna 60 predikantsvrouwen samen voor de jaarlijkse contactdag, ditmaal in de 'De Voorhof' te Ermelo. Dr. Stefan Paas sprak over 'Kerkverlating en Secularisatie'.

Nu eens zelf luisteraars

De boogschutters (à la Spreuken 26, 10a ?)

Afscheidswoord mw. Herma Velema

Aart Jan de Geus

De vice-presidente, mw. Herma Velema, nam afscheid van het bestuur en mw. Rina Everts werd gekozen in haar plaats.

Het ontspannend gedeelte van de dag werd gevuld met een bezoek aan een beeldentuin in Garderen en een High Tea Buffet.

emeriti

Op 14 april kwamen 43 'emeriti' samen in 'De Fontein' te Bunschoten voor de jaarlijkse contactmiddag. Dit keer hield drs. Bart Wallet een causerie, getiteld 'Kerk in de marge. Christelijke Gereformeerden en de Nederlandse samenleving (1945-1990)'. Er is geen alomvattend overzicht te geven van het leven van onze kerken in de genoemde periode. De kerk maakt deel uit van de samenleving, bewust of niet. Wallet heeft drie bronnen geraadpleegd: de prekenserie 'Uit het Schatboek' over de Heidelberger Catechismus, de prekenserie 'Religio Reformata' en 'Ons Jeugdblad' van de jongerenbonden. Van daaruit trok hij de lijn naar het heden: we zijn een kleine minderheid in een geseculariseerde wereld. Dat maakt verdrietig, maar brengt ook tot een nieuwe inzet.

rcgs

De vereniging Regionale Christelijke Gereformeerde Studiekringen hield op 13 maart de jaarlijkse conferentie in de Christelijke Hogeschool te Ede. Het thema 'Geen van de economie' werd ingeleid door mr. Aart Jan de Geus en drs. Willem van 't Spijker.

STICHTINGEN

Dienstverlening Jongeren Wereldwijd

KwaNdebele

Een groep van 14 personen uit de gemeente van Dronten is een aantal weken in KwaNdebele aan het werk geweest. De groep is inhoudelijk zelfstandig op stap geweest. DJW heeft alleen ondersteuning verleend door adviezen te verstrekken en bij het verkrijgen van de tickets en verzekeringen.

Botswana

Twee jongemannen hebben een bezoek gebracht aan Botswana. In D'kar hebben ze samen met twee San mensen gewerkt aan het opknappen van een hostel. In dit hostel worden mensen ondergebracht die naar D'kar komen voor het volgen van een cursus. Dit kan een verblijf van één nacht, maar ook wel van een jaar zijn. Ze hebben er een aantal kasten gerepareerd en

Het bouwteam in Botswana

vervolgens van een fris verje voorzien. Erg onder de indruk waren ze van de gesprekken en Bijbelstudies die ze samen met een aantal plaatselijke jongeren konden doen. Ze werden begeleid door Hessel en Coby Visser, van wie ze heel veel hebben opgestoken. Ook zijn ze met Hessel naar andere dorpen geweest als hij daar ging preken.

Frankrijk 1

Tijdens de meivakantie heeft een groep van twaalf jongelui in het zuiden van Frankrijk geklust voor Centre Carrefour Béthanie (Bagard). Dit is een bijzonder vakantiecentrum, waar Franse jongeren de mogelijkheid krijgen om even uit de sleur van hun leven te stappen. Dit centrum wordt door de Franse kerken in stand gehouden. In die week zijn allerhande onderhoudsklusjes uitgevoerd.

Frankrijk 2

De tweede reis naar Frankrijk werd georganiseerd in samenwerking met de HGJB. Tijdens de zomervakantie heeft een groep van veertien jongelui uit ons land zich met een aantal Franse jongelui voorbereid op het geven van een aantal evangelisatieconcerten. Daartoe zijn met name negro-spirituals ingestudeerd. Het eerste concert werd in een klein kerkje gehouden, maar de volgende dag werd er in de grote kerk in Anduze een concert voor ongeveer 500 mensen gehouden. Daarna is er nog een concert voor ongeveer 300 mensen in Nîmes geweest. Door elke dag een Bijbelstudie te houden in kleine groepjes van Nederlanders en Fransen is er een heel hechte band ontstaan tussen de beide groepen.

Het eerste concert

Steun Gereformeerde Kerken in Frankrijk

Door de stichting Steun Gereformeerde Kerken in Frankrijk konden de volgende projecten ondersteund worden:

- van de Eglise Réformé Evangélique van Bordeaux Cenon: bijdrage voor de huur van de woning van de fam. Brienen. Ds. D. Brienen heeft het beroep naar Bordeaux aangenomen om in de gemeente daar te werken, maar ook – en zelfs voor een groot deel - om te evangeliseren;
- van de Eglise Réformé Evangélique van Rodez om het koor van de kerk een driedaagse professionaliseringscursus te geven. Het koor bestaat grotendeels uit gemeenteleden, maar ook niet-gemeenteleden zijn welkom en doen mee. Het zijn met name evangelisatie-gerichte activiteiten waar het koor zich voor inzet;
- van het Centre Cévenol Protestant van Branoux, een kerkelijk centrum waar kerkelijke groepen (jongeren, ook ouderen) worden ontvangen voor bijbelstudie enz., maar ook voor evangelisatiekampen en andere activiteiten naar buiten;
- van Nuance Publications om – op verzoek van de synode – de dertien brochures die de synode heeft uitgegeven over diverse actuele theologische thema's in vereenvoudigde versie toegankelijk te maken voor een breder publiek;
- van de Eglise Réformé Evangélique van Montpellier – St.-Matthieu de Tréviers: diverse evangelisatieprojecten, waaronder open huis, studentenwerk, jongerenwerk, Alphacursus;
- van de Eglise Réformé Evangélique van Rieubach, ter ondersteuning van een evangelisatiecampagne in de herfstperiode;

- van de Eglise Réformé Evangélique van Marseille-Friedland: een jaar lang extra evangelisatie-activiteiten ter gelegenheid van het dertig-jarig bestaan van de gemeente. Daaronder de uitgave van een brochure met de geschiedenis van de gemeente, open-huis-dagen, Alphacursus, het bekostigen van een groter project samen met andere gemeenten in de buurt en de organisatie van een concert door het koor van de kerk en een gospelkoor tijdens het fête de la musique om meer bekendheid aan de gemeente te geven.

WERKGROEPEN

calvijn

De predikantenstudiekring 'Calvijn' belegde drie bijeenkomsten. Op 20 januari hield ds. J.W. Wüllschleger een inleiding over 'Hindernissen in de ambtelijke dienst'. Op 8 juni – een gezamenlijke vergadering met de echtgenotes van de leden – sprak ds. P. Roos over 'Een halve eeuw kerkelijke ontwikkelingen'. En op 23 september refereerde ds. W. van Benthem over 'Hoe preek je over de profetieën tegen de volken?'.

bezinningskring in de classis Leeuwarden

De Sionskerk te Damwoude is de vaste vergaderplaats van de bezinningskring binnen de classis Leeuwarden. Op 5 februari sprak drs. A.C. Uitslag over 'Thuis in de wereld!? Wereldgelijkvormingheid in de gereformeerde gezindte'. Op 16 april behandelde drs. A. Versluis het onderwerp 'Onze Dordtse leerregels - het ontstaan en de betekenis ervan'. Op zaterdag 16 oktober was er een middagbijeenkomst waarin ds. J.P. Boiten refereerde over 'Israël in de tekenen der tijden'.

recreatie lichamelijk gehandicapten

De werkgroep recreatie lichamelijk gehandicapten begint elk jaar met een ontmoetingsdag voor vrijwilligers. Op 6 februari werd die dag gehouden in de Sionskerk te Bennekom. Inleider was dhr. Johan van Gilst die sprak over het thema 'Niet horen? Toch meedoen!' Een belangrijk onderwerp omdat met de reizen van de werkgroep soms dove gasten meegaan.

Eind april ging de vakantie op de Prins Willem Alexander van start in Nijmegen. Veel vrijwilligers stonden, ook onderweg, weer klaar om de gasten een fijne week te bezorgen.

In augustus hadden de jongelui hun '25Plus' vakantie. Deze keer gingen zij naar Lemele naar de Imminkhoeve. Het was een succes en zij hebben genoten van allerlei uitjes met elkaar of in kleine groepjes.

In september werd de week in het F.D. Roosevelthuis gehouden. De gasten krijgen alle aandacht van de betrokken vrijwilligers.

De vrijwilligersdag

Op de boot

COMITÉS EN COMMISSIES

ambtsdragersconferentie

Op 27 maart werd een ambtsdragersconferentie gehouden in 'De Kandelaar' te Nijkerk. Spreker was drs. A. Huijgen uit Genemuiden over het onderwerp 'Dat beleeft ik toch anders'. Over geloof en kennis in een gevoelscultuur.

vormingswerk

De landelijke vormingscursus blijft in een grote behoefte voorzien. Die behoefte is er niet alleen bij ouderen, maar ook bij jongeren. Op negen zaterdagen werden cursussen gehouden in Apeldoorn, Drachten en Sliedrecht. In Goes gebeurde dat op zes zaterdagen. Prof.dr. A. Baars behandelde 'Geestelijke leiding in de prediking'. Drs. J.J. Bakker besprak 'Geloofsoverdracht in het gezin'. Mw.dr.s. C.T. Boerke doceerde over 'Thomas à Kempis en de Moderne Devotie'. Drs. J.N. Noorlandt gaf les over 'Communicatie in de gemeente'. 'Geloven in God de Schepper' was het thema voor prof. dr. J.W. Maris. 'Van het geloof getuigen naar anderen' was de titel van de cursus door drs. M.C. Mulder. 'Onze Vader' werd behandeld door dr. D. Visser. 'Apocalyptische Bijbelgedeelten' werden besproken door ds. J. Westerink.

gereformeerd appèl

De landelijke gebedssamenkomst van het Gereformeerd Appèl was op 4 september in De Lichtkring te Amersfoort. Eerst werd een sing-in gehouden, vervolgens was er de gebedssamenkomst, waarin voorgingen ds. C.D. Affourtit, dr. E.A. de Boer en ds. D.W. Fijan.

JUBILEA

Er werd volop gejubileerd in 2010. Twaalf broeders waren vijfentwintig jaar predikant en twee veertig. Hun gang door de kerken beschrijven we hieronder.

Daarnaast hebben we vijf broeders, voor wie het nog langer geleden is, dat zij hun ambtelijke loopbaan begonnen. Over hun actieve dienst is geschreven in de jaarboeken van 2001 en 2006.

Zestig jaar was het geleden, dat de kandidaten **L. Floor** en **W. van 't Spijker** bevestigd werden in het ambt van dienaar des Woords, respectievelijk in Opperdoes en Drogeham. Beiden werden hoogleraar: Floor te Hammanskraal (1965) en later te Potschefstroom (1977) en Van 't Spijker in Apeldoorn (1972).

Prof. Van 't Spijker liet ter gelegenheid van dit jubileum 'Leven uit de Bron, tien psalmen nader toegelicht' verschijnen.

Voor **dr. T. Brienen**, nu emeritus van Amsterdam-Nieuw-West, was het 55 jaar geleden dat hij begon. 41½ jaar stond hij in de actieve dienst, waarvan een kleine vier jaar als predikant naar art. 6 K.O.

De predikanten **A.J. Otter** en **J. Vogel** herdachten dat ze vijftig jaar predikant waren. Eerstgenoemde diende in 29 jaren vijf kerken, laatstgenoemde in 40 jaren vier kerken.

Twee broeders waren veertig jaar predikant. De ene diende vier kerken, de andere was tien jaar gemeentepredikant en vervolgens pastor in de gezondheidszorg.

Drs. **Renger van de Kamp** was op 25 oktober veertig jaar predikant. Van die veertig jaren diende hij er 37 als gemeentepredikant. En van die 37 jaren 32 in samenwerking met een collega.

Nadat hij in 1970 de studie in Apeldoorn voltooid had, werd hij in het Groningse Stadskanaal bevestigd door ds. H. Toorman, 'die zoveel aan mijn geestelijke vorming heeft bijgedragen'.

Vervolgens diende hij de kerken van Leeuwarden (1975) en Veenendaal-Bethel (1988).

Na zijn zilveren jubileum wachtte hem nog één gemeente, Hoogeveen (2007), opnieuw, net als de beide vorige, een tweemaalgemeente. Na er tien jaar gewerkt te hebben, werd hem op de dag na zijn 65ste verjaardag op de meest eervolle wijze emeritaat verleend. In dankbaarheid kon zo een streep worden gezet onder het werk als gemeentepredikant, dat zo inbeslag-nemend is.

In de dienst van afscheid van de actieve dienst als predikant koos ds. Van de Kamp als tekst voor de verkondiging Jes. 40,31 '...die de HERE verwachten, putten nieuwe kracht.' Deze woorden hadden ook centraal gestaan in de dienst van afscheid van hun zoon Wouter, de avond vóór zijn begrafenis in januari 1990. Vanaf dat moment waren deze woorden bepalend geweest in het ambtelijk werk.

Na zijn emeritering nam Van de Kamp de studie van het Nieuwe Testament opnieuw ter hand. Er ging een langgekoesterde wens in vervulling, toen de studie in Apeldoorn afgesloten kon worden met het schrijven van een scriptie, die handelde over de avondmaalstraditie van 1 Kor. 11,23-25 en de toepassing daarvan in het conflict rond het avondmaal in de gemeente van Korinthe. Met deze scriptie werd aangesloten bij een belangrijk artikel in het werk van prof. Versteeg. Hij ziet dit als uiting van dankbaarheid voor alles waarmee prof. Versteeg de kerken en de theologie met zijn oeuvre heeft verrijkt.

Ds. Van de Kamp was lid van de deputaatschappen evangelisatie, kerk en Israël en erediens. In de perioden in de particuliere synode van het Noorden diende hij deputaten naar art. 49 K.O. Sinds 2007 is hij als curator voor de particuliere synode van het Noorden met vreugde betrokken bij het werk aan de Theologische Universiteit in Apeldoorn.

Het laatste woord is van deze Schriftgeleerde (in de goede zin van het woord) zelf: 'bij de studie van het Nieuwe Testament verwonder ik mij nog dagelijks over de diepten die in het Woord van God verborgen liggen'.

Ds. **Eddy Slofstra** is als predikant altijd verbonden gebleven aan de gemeente van Broek op Langedijk, waar hij op 29 oktober 1970 door zijn vader ds. R. Slofstra bevestigd werd. Tien jaar diende hij deze gemeente als gemeentepredikant en in 1980 werd hij volgens art.6 K.O. vrijgesteld voor bijzondere arbeid.

Ds. Slofstra werd op 20 februari 1944 geboren in de pastorie van Noordeloos. Vanuit Harderwijk ging het richting Apeldoorn, waar hij van 1963-1970 studeerde. In dat jaar trouwde hij met Gerrie den Hartog; hun huwelijk werd verrijkt met drie kinderen.

In de periode als gemeentepredikant werd het evangelisatieproject Schoorl (IKES) gestart; samenwerking ontstond met de Nederlands Gereformeerde Kerk van Alkmaar en de eigen gemeente maakte een periode van groei door.

De bijzondere arbeid waarvoor ds. Slofstra werd vrijgesteld, richtte zich op geestelijke verzorging van mensen met een verstandelijke beperking en met name ook op de ethiek in de zorg. Als leidinggevende van het team geestelijke zorg was hij werkzaam in het zorgcentrum Willem van den Bergh in Noordwijk en later ook in Het Westerkonk te Monster. Een aantal periodes diende hij de kerk van Sassenheim als ouderling. Ds. Slofstra was lid van de deputaatschappen emeritikas, kerk en Israël en pastoraat in de gezondheidszorg. Ook was hij geestelijk verzorger op het hospitaalkerkerschap De Hoop en in een jeugdgevangenis. Bij het afscheid van zijn werk werd ds. Slofstra benoemd tot lid van de orde van Oranje Nassau.

Inmiddels is ds. Slofstra met emeritaat. Hij is dankbaar dat hij geregeld kan voorgaan in

kerkdiensten; verder werkt hij momenteel als geestelijk verzorger in een gesloten instelling van jeugdzorg en is actief betrokken bij de Stichting Steunpunt Geestelijke Zorg.

'Groot is de dank en verwondering voor de arbeid die ik mocht verrichten op verschillende plekken in Gods Koninkrijk en voor de leiding van de Hemelse Vader die mij de weg wees en voorging'.

Niet minder veertien broeders werden in 1985 predikant. Van hen staat ir. J. Slagboom niet meer in het ambt. Ds. D.A. Brienen begon op 4 oktober 1985 te Delfzijl en ging in 1991 naar Frankrijk om predikant te worden in de Églises Réformées Evangéliques Indépendantes de France (zoals zij toen nog heten). Op 31 oktober ging ds. Brienen voor in een herdenkingsdienst in Delfzijl.

Van de twaalf jubilarissen vorig jaar werd de eerste bevestigd op 18 januari en de laatste op 22 december 1985, maar de meesten in juni – zeven.

Drie van hen vierden het zilveren jubileum in hun vierde gemeente en zes in hun derde gemeente. Voor één van hen was die derde gemeente de tweede Christelijke Gereformeerde Kerk, want hij diende bijna zeven jaren 'aan de overkant'. En een andere broeder die het jubileum in zijn derde gemeente vierde was van die vijftintig jaren bijna acht jaren zending. Twee van de twaalf broeders gingen al met emeritaat, nadat zij twee respectievelijk drie gemeenten gediend hadden, beiden om gezondheidsredenen. En één broeder diende helemaal geen gemeente, want hij werd als kandidaat beroepen om vrijgesteld te worden voor bijzondere arbeid: de Evangelieverkondiging onder Israël.

Wij zeggen: wat een verschillende personen, wat een verschillende levensgangen en wat een verschillende arbeidsterreinen. Maar wij geloven, dat de Koning van de kerk hen deze kwart eeuw alle twaalf gebruikt heeft als dienaren in zijn wereldwijde wijngaard. En dat is voor hen allen bij deze mijlpaal ook de verwondering. De broeders leverden zelf de gegevens aan voor het onderstaande. Het zal duidelijk zijn dat de één daarin uitgebreider is dan de ander...

Drs. **Jan Bosch** jubileerde in zijn vierde gemeente, Groningen, die hij sinds 2009 dient. Daarvoor stond hij dertien jaren in Hoofddorp, meer dan de helft van zijn dienstjaren. De kerk wilde daar in één van de meest onkerkelijke provincies in ons land heel bewust een missionaire kerk zijn. 'We voelden met elkaar een duidelijke roeping om midden in de samenleving het evangelie uit te dragen'. Door de jaren heen is de gemeente gegroeid en ze zet zich nog steeds met veel energie in om een missionaire en gastvrije gemeente te zijn.

Daarvoor stond ds. Bosch vijf jaren in Deventer. Zijn eerste gemeente was Surhuisterveen, waar hij op 14 juni 1985 in het ambt bevestigd werd door prof. dr. W. van 't Spijker.

Jan Bosch werd geboren op 28 april 1959 te Veenendaal. In 1984 trouwde hij met Titia de Ruiter. Het gezin Bosch telt vier

zoons.

Voordat hij naar Surhuisterveen ging, studeerde Bosch aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn en bleef dat in zijn eerste gemeente ook doen, want op 15 januari 1991 legde hij het doctoraal examen cum laude af. Zijn scriptie droeg de titel: Kerkelijke tucht bij Wilhelm Zepper (een aspect van gemeenteopbouw).

Ds. Bosch werd verschillende keren afgevaardigd naar de generale synode. Hij diende de deputaatschappen problematiek in de grote steden, evangelisatie, curatorium en kerkorde en kerkrecht. Daarnaast was hij voorzitter van de Stichting Dienstverlening Jongeren Wereldwijd, bestuurslid van de Evangelische Alliantie en voorzitter van de werkgroep gemeenteopbouw. Het missionair gemeente-zijn ligt hem na aan het hart. Over dat laatste zegt ds. Bosch: 'Het doorgeven van het evangelie van Jezus Christus aan wie ook maar trekt

me enorm. Het is een geweldige boodschap van een geweldige God!’

Ds. **Peter Buijs** verbleef drie perioden van zijn leven in de Friese Wouden: hij werd geboren in de pastorie van Murmerwoude (het huidige Damwoude), zijn middelbare school stond in Dokkum, die hij vanuit Broeksterwoude bezocht en zijn eerste gemeente was Zwaagwesteinde, waar hij op 14 juni 1985 door zijn vader bevestigd werd.

Die gemeente blijft zijn eerste liefde. Het was, zegt hij, ook een geestelijke leerschool, omdat hij er mensen trof, die door de Here onderwezen waren en dat onderwijs aan hun jonge dominee op een fijnzinnige manier wisten door te geven.

Tijdens zijn studie in Apeldoorn, waarop hij dankbaar terugkijkt, trouwde hij met Elly van der Wiel, die voor hem altijd een grote steun geweest is. Samen kregen ze zeven kinderen, waarvan er één voor de geboorte overleed.

Na Zwaagwesteinde volgden twaalf boeiende, maar intensieve jaren in de grote gemeente van Veenendaal-Priël. In 2003 ging de weg naar Harderwijk.

Hoewel zijn hart in de gemeente ligt, werd ds. Buijs geroepen om op verschillende posten het bredere kerkelijke leven te dienen. Hij was lid van deputaatschappen kerkjeugd en onderwijs, kerk en Israël, kerkorde en kerkrecht en curatorium van de TUA. Hij is redacteur van Ambtelijk Contact en van Goede Moed. Sinds 1995 werd hij afgevaardigd naar de generale synode. De synode van 2007 diende hij als scriba II.

Het was voor ds. Buijs altijd een bijzondere vreugde om te spreken op jongerenbijeenkomsten, omdat hij merkte, dat er onder jongeren veel geestelijke vragen leven en ze tegelijk zoeken naar Bijbelse leiding.

Op de vraag ‘hoe zou je zelf je werken typeren?’ antwoordt ds Buijs: ‘het is altijd mijn verlangen geweest om het geheel van de kerken te dienen met een Schriftuurlijk-bevindelijke prediking, die pastoraal en praktisch, appellerend en waarschuwend is. Onder die prediking werd mijn hart als jongen door de Heere geopend, en daarom heeft die prediking altijd mijn hart gehad’.

Ds. **Peter van Dolderen** werd op 17 juli 1959 geboren te Amsterdam. Op 22 december 1985 werd hij predikant te 's-Gravendeel, dat zeven jaar later vervuld werd voor Gouda. Meer dan de helft van het aantal jaren was Van Dolderen predikant in Noordscheschut. Vlak vóór het zilveren jubileum verbond hij zich aan Almere. Hij dient het deputaatschap geestelijke verzorging van de militairen als secretaris. Het bovenstaande is op andere plaatsen in dit jaarboek ook te lezen. Desgevraagd zei ds. Van Dolderen: Ik heb niet de behoefte daar iets aan toe te voegen.

Ds. **Klaas Hoefnagel** werd op 30 oktober 1949 geboren ‘op’ Urk, maar bracht vanaf zijn achtste jaar zijn jeugd door in Nijmegen. Hoewel hij als kind al het verlangen had om dominee te worden, ging het in zijn leven met een ‘omweg’. Na de MULO werkte hij op het kantoor van stichting In de Rechte Straat en op de Rijksuniversiteit te Utrecht. In 1973 trouwde hij met Ria Sneep. Samen kregen ze vijf kinderen, waarvan er één al in de hemel mag zijn. Ondertussen werd er gestudeerd: hij behaalde zijn gymnasium diploma en deed de vooropleiding te Utrecht. Toen, in 1980, ging de weg naar Apeldoorn. Na een

voorspoedige studie werd hij op 19 juni 1985 in Nieuwpoort in het ambt bevestigd door ds. P. den Butter. Vijf jaar later werd 'de oversteek' gemaakt en bijna zeven jaar lang diende ds. Hoefnagel de kerk van Dundas in Ontario – het werk was hetzelfde als in Nederland, maar alles moest wel in een andere taal: het Engels.

De ambtsweg leidde ook weer terug naar Nederland: op 9 mei 1997 verbond hij zich aan Katwijk aan Zee.

Naast zijn werk in de gemeente is Hoefnagel lid van de redactie van Bewaar het Pand en voorzitter van het Isaac da Costafonds in Woerden.

Het ambtsjubileum werd gevierd in verwondering over Gods trouw.

Ds. **Jaap Lof** vierde het zilveren ambtsjubileum in zijn vierde gemeente, dankbaar 'voor de genade van God, die mij in zijn dienst wilde nemen om zijn liefde in Christus te verkondigen'.

Ook werd er het zilveren huwelijksjubileum gevierd. Want twee maanden nadat kand. Lof bevestigd was als predikant van Rotterdam-Oost/Capelle a/d IJssel trouwde hij met Ada Reesink. Ze kregen drie kinderen.

Jaap Lof is afkomstig uit Amersfoort en hij bewaart aan die tijd fijne herinneringen. Al jong had hij het verlangen om predikant te worden. Van zijn vader had hij meegekregen, 'dat je het geloof niet oppervlakkig moet nemen en dat het echt moet zijn' en zijn moeder had 'het geloof voorgeleefd in een blijmoedig dienen in liefde'.

Na de studie aan de Rijksuniversiteit Utrecht en de Theologische Universiteit Apeldoorn verbond Lof zich aan Rotterdam-Oost/

Capelle a/d IJssel met het woord van apostel uit 1 Korinthe 2,2, dat bepalend zou blijven voor heel zijn ambtelijke werk: Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus en die gekruisigd.

In de tien jaren, dat ds. Lof in Rotterdam-Oost/Capelle a/d IJssel stond, werd samen met de Hervormde wijkgemeente Schollevaar de Ontmoetingskerk gebouwd.

Begin 1995 ging de weg van de Randstad naar het Groningse platteland. Vijf jaren diende hij de kerk van Onstwedde. In die tijd had ds. Lof gelegenheid wat extra tijd te investeren in het deputatenwerk. Hij was secretaris van deputaatschap evangelisatie, waarvan de werkzaamheden in die jaren toenamen.

In oktober 2000 werd hij bevestigd in Enschede-Oost, waar negen goede jaren zouden volgen. Ds. Lof zegt zelf de goede contacten met de Nederlands Gereformeerde Kerk en met de Gereformeerde Kerk (vrijg.), met welke kerken er al kanselruil was, als verrijkend ervaren te hebben.

Sinds 18 oktober 2009 mag hij samen met zijn vrouw werken in Meppel.

We typeren deze bescheiden dienaar het best, wanneer we zijn eigen woorden aanhalen, die hij ter gelegenheid van zijn jubileum sprak: het gaat niet om 'lof aan Lof, maar om lof aan God'.

Ds. **Stoffer Otten** karakteriseert zijn leven met de woorden: van polderjongen tot predikant.

Geboren in Hoogeveen (1954), groeide Stoffer op het platteland van de provincie Groningen nabij Bedum/Thesinge op. In 1973 ging hij naar de Bijbelschool in Brussel (BIB), later Heverlee. Toen hij in 1974 voor het eerst naar het admis­sie-examen ging, werd hij afgewezen, maar God baande en bevestigde de weg. Vanaf 1976 werd hij godsdienstleraar op MAVO-scholen in Scheveningen en Den Haag.

In 1979 trouwde hij met Janneke Verhaar. Zes kinderen werden

geboren. Janneke werd al die jaren het rustpunt in huis en de 'gezinsmanager' o.a. ook van de vele pleegkinderen.

Stoffer studeerde verder en na het behalen van het VWO-diploma ging hij opnieuw naar Apeldoorn. Hij werd toegelaten en studeerde er van 1980-1985, terwijl hij ondertussen les bleef geven.

Zijn eerste gemeente werd Winschoten, waar hem een brede bediening te wachten stond in een setting waarin velen niet meer vertrouwd waren met het Evangelie. Het waren intense jaren, met name vanwege heel wat ernstige zieken die moesten worden begeleid. Het heeft gelouterd en tegelijk verrijkt n.l. in de ontdekking dat het Evangelie vol troost is en in het feit dat je werkelijk een kanaal van zegen mag zijn. De brede bediening zat in die tijd o.a. ook daarin dat er toen al een diversiteit aan bijzondere diensten werden gehouden, waaronder de Uur voor U's en de aangepaste diensten met gehandicapten. 'Eens heb ik ds. Langbroek in arren moede gebeld hoe dat wel niet moest. Hij gaf de gouden tip: 'Eenvoudig en herhalen, herhalen, herhalen en laat zien en voelen'.'

In de classis Groningen was Otten bijna al die jaren vaste scriba en voorzitter van de Classicale Diaconale Commissie. Ook was hij betrokken bij de bezinning op 'Kind en Oorlog'. In 1992 volgde het beroep naar Rotterdam-Zuid, waar hij door zijn voorgangers ds. B. Van Smeden en ds. K. Boersma bevestigd werd. Otten was er, zoals hij zelf zegt, 'breed bezig'. Verbanden werden gelegd met andere kerken en christenen in de stad via Hart voor Rotterdam. De band met de Gereformeerde Kerk (vrijg.) en de Nederlands Gereformeerde Kerk werd stadsbreed aangepakt en aangehaald door middel van de Stuurgroep CGK/GKV/NGK, waarvan hij eerst secretaris en later voorzitter was. Het resulteerde in een verklaring van eenheid tussen genoemde kerken. Nu is er o.a. op Zuid een nauwer samenleven van de Nebo- en Elimgemeente.

In die tijd maakte ds. Otten deel uit van de ICAD - de Interkerkelijke Commissie Aangepaste Diensten en was hij bestuurslid van de Stichting Prot. Chr. Tehuizen voor Gehandicapten (PCT).

In 2005 leidde de Here de weg naar Assen. Ook hier is ds. Otten weer breed bezig. Uiteraard is hij betrokken bij Hart voor Assen. Zijn betrokkenheid bij het onderwijs is gebleven: Otten is nu lid van de Raad van Toezicht van het Gomarus-college.

Otten diende deputaten onderwijs (later: kerkjeugd en onderwijs) als voorzitter. Vlak vóór zijn zilveren jubileum werd hij door de particuliere synode van het Noorden benoemd tot deputaat evangelisatie. Terugkijkend zegt hij: Mijn vader zaaide altijd met twee handen. Zoals mijn vader, wil ik het doen met de verkondiging van het Evangelie: zaaien met twee handen. Mijn voorvaderen o.a. in Hoogeveen gingen me voor in de weg en het werk van de Here. Dat maakt een onuitwisbare indruk.

Het leven van **drs. Gerard van 't Spijker** (1943) valt te typeren met de woorden: van scheikunde tot theologie; van leraar tot emeritus. Afkomstig uit Notter (gemeente Wierden maar onder de rook van Rijssen) leek het helemaal de bèta-kant op te gaan. Na in Enschede zijn HBS-B diploma te hebben gehaald, ging Gerard in Leiden schei- en natuurkunde studeren. In 1968 deed hij doctoraal. Dat betekent dat hij niet, zoals de andere jubilarissen, doctorandus in de theologie is. In datzelfde jaar trouwde hij met Hanneke Overduin. Het gezin Van 't Spijker telt vier kinderen.

In 1968 werd Van 't Spijker leraar scheikunde en natuurkunde aan het Christelijk Lyceum te Zwolle, later het Meander College. Hij zou dat blijven tot 1985.

Maar in die zeventien jaren leraarschap kwam er nog iets anders. In 1972 begon Van 't Spijker met de studie klassieke talen. Hij is nog altijd dankbaar voor de zeer gewaardeerde hulp

van ds. A. van der Veer. Daarna ging hij in Apeldoorn studeren, eerst via art. 16, later (1981) via het admmissie-examen. Zijn studie werd door ziekte voor een periode van anderhalf jaar onderbroken, zodat hij niet in 1983, maar pas in 1985 de studie kon afronden.

Zutphen werd zijn eerste gemeente. Hij zegt er met verwondering gewerkt te hebben: 'ik voelde mij niet bekwaam, maar mocht toch dienen'. In 1995 ging de weg naar Rotterdam-Oost/Capelle a/d IJssel. Toen hij daar een paar jaar was, kwam er opnieuw een heftige aanval van de ziekte van Bechterew, die hij niet meer te boven kwam. Hoewel ds. Van 't Spijker zijn werk weer probeerde te hervatten, was hij toch genoodzaakt om vervroegd emeritaat aan te vragen. Het werd hem in juni 2003 verleend. Het was een teleurstelling die verwerkt moest worden, want hij had gehoopt 25 dienstjaren in de actieve dienst vol te maken.

Afkomstig uit een onderwijzersgezin en zelf werkzaam geweest in het onderwijs, werd hij door de synode benoemd tot deputaat kerk en onderwijs. Hij diende het deputaatschap negen jaren als secretaris.

Na het verkrijgen van het emeritaat vestigde de familie Van 't Spijker zich in Baarn. Vandaaruit werden hulpdiensten verricht in Aarlanderveen in catechese en pastoraat.

Van 't Spijker wilde graag de zegen en de rijkdom van het Woord van God als wonder van genade duidelijk maken in prediking, catechese en pastoraat.

Drs. Jan van 't Spijker is de tweede jubilaris die in een Friese pastorie geboren werd. Zijn wieg stond in januari 1960 in de pastorie van Drogeham. Na een kleine tien jaar in Utrecht geweest te zijn geweest, groeide hij (bewust) op in Apeldoorn. Omdat het de wens van zijn hart was mensen te vertellen van Gods liefde, in prediking en pastoraat, ging hij in 1980 naar het admmissie-examen en werd toegelaten tot de studie theologie.

Hij trouwde met Fennie van der Veen. In Mozambique kregen zij tot hun verrassing twee kinderen toevertrouwd.

Op 21 juni 1985 werd Jan van 't Spijker door zijn vader te Nieuw-Amsterdam bevestigd met de woorden 'verkondig het woord' (2 Timotheüs 4,2) en hij deed intrede met Efeze 6,19: bidt ... ook voor mij, dat mij bij het openen van mijn mond het woord geschonken worde, om vrijmoedig het geheimenis van het evangelie bekend te maken'.

Hij zegt van zijn eerste gemeente dat hij er op een heel ontspannen manier dominee kon worden, gesteund door een betrokken kerkenraad.

Na ruim zes jaren Nieuw-Amsterdam ging Van 't Spijker naar één van de Drechtsteden: Zwijndrecht. Zijn vader was opnieuw de bevestiger. Het zou een rijke tijd worden, maar geen lange tijd. Begin 1996 deden deputaten buitenlandse zending een beroep op hem voor het werk in Mozambique. Zo kwam hij per 1 januari 1997 in missionaire dienst. Eerst was er ruim een jaar van voorbereiding: taalstudie, acculturatie, zendingstheologie etc. Volgens werkte hij in Mozambique (Mocuba) als toerustingspredikant, maar was daar zelf de eerste leerling: 'ik heb daar meer dan waar ook geleerd dat het evangelie puur gaat om Gods liefde voor verloren mensenkinderen en dat God zijn kerk bouwt ondanks heel wat menselijk gedoe; Hij is trouw en werkt zijn heilsplan uit.'

Terug in Nederland werd de weg geleid naar Hoogeveen, waar de tweede predikantsplaats al een aantal jaren vacant was. Opnieuw werd Jan van 't Spijker door zijn vader bevestigd, maar nu samen met ds. R. van de Kamp in juli 2005.

Sinds 1 januari 2008 is ds. Van 't Spijker werkzaam als docent missiologie en evangelistiek aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn.

Alles overziend zegt de jubilaris: 'ik word klein als ik zie hoe de Here ons leven verrassend geleid heeft. Van Nieuw-Amsterdam naar Zwijndrecht en toen naar Afrika. En dan – terug in Nederland – de wonderlijke leiding van de Here dat wat in Mozambique geleerd werd, uitgewerkt en toepasbaar gemaakt kan worden in Hoogeveen en aan de TUA'.

Ds. **Johan Trommel** vierde zijn zilveren jubileum in zijn derde gemeente, maar was op dat moment al meer dan 28 jaar actief in vier gemeentes. Nadat hij in september 1981 zijn studie had afgerond in Apeldoorn, was hij ruim 3½ pastoraal werker in de kleine gemeente van Alblisserdam en tegelijk leraar godsdienst-onderwijs in Lisse.

Aan Trommels bevestiging tot predikant op 28 juni 1985 in Kornhorn door zijn leermeester prof.dr. B.J. Oosterhoff was een spannende tijd voorafgegaan. Hij moest zes weken wachten op een beroep - dat was toen een heel lange tijd. Achteraf zegt Trommel: 'God gebruikte die weken om mijn bezwaren (ik wil niet naar een grote gemeente en wij willen samen niet naar het noorden van het land (onbekend maakt immers onbemind)'. Toen het beroep van Kornhorn kwam, werd het volkomen duidelijk: dit is

Gods weg. Op de dag af 15 jaar heeft hij deze gemeente mogen dienen.

In die jaren was hij lid van Stuurgroep Algemeen Maatschappelijk Werk Westerkwartier (namens de kerken in de regio) en bestuurslid van de ds. Dellemanstichting (Groningen).

Eind 1998 kreeg ds. Trommel een beroep van Lisse. Hij had toen niet de vrijmoedigheid om dat beroep aan te nemen. Maar een jaar later heeft hij zelf een tweede beroep aangevraagd. Zo kwam hij voor 6½ jaar naar Lisse, een heel andere gemeente dan Kornhorn, in een heel ander deel van het land. Ruim een jaar na zijn bevestiging, werd Lisse een samenwerkingsgemeente van de Christelijke - en de Nederlands Gereformeerde Kerk.

In de zomer van 2006 kwam Lelystad in het vizier. De contacten liepen uit op een beroep. Opnieuw werd de leiding en liefde van God ervaren. Sinds januari 2007 mag hij werken in deze gemeente - ook een samenwerkingsgemeente CGK - NGK - die volop in beweging is en in haar missie heeft verwoord bijbels, gastvrij en missionair te willen zijn.

'Als ik het moet samenvatten', zegt ds. Trommel, dan met deze woorden: 'gedragen en gedreven door Gods leiding en liefde. En daarom zeg ik: Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven; groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond'.

De naam van ds. **Rien van der Vegt** is aan één gemeente verbonden en die gemeente diende hij niet als gemeente-predikant. Na zijn studie in Apeldoorn liet een beroep wel even op zich wachten. Tijdens de studie had Van der Vegt zich al gespecialiseerd in het Jodendom en zodoende had hij de nodige contacten met prof.dr. M. Boertien en via hem met deputaten Evangelieverkondiging onder Israël. De overtuiging groeide, zowel bij deputaten als bij deze kandidaat, dat Israël het werkterrein zou worden. Van der Vegt werd door de kerk van Groningen beroepen voor het werk in Israël. Op 20 september 1985 werd hij in de Maranathakerk bevestigd door prof.dr. M. Boertien en ds. J. de Jong, de toenmalige secretaris van deputaten.

Ds. Van der Vegt werkte tien jaar in Jeruzalem met veel vreugde.

De contacten met het Jodendom waren rijk en leerzaam, en het was een voortdurend spannende opgave, dat alles te mogen vertalen naar onze kerken in Nederland. Verder was er werk met Nederlanders in Israël: toeristen, vrijwilligers, theologen, 'pelgrims' in de ware zin van het woord.

In Jeruzalem leerde Rien zijn vrouw Astrid kennen, met wie hij in 1989 getrouwd is. Zij kwam als Duitse theologe toen naar Jeruzalem, vond daar werk in de Duitse kerk op de Olijfberg.

In 1995 kwamen ze terug naar Europa en zijn uiteindelijk gaan wonen in Hamburg, waar

zijn vrouw die ook predikant is, beroepen werd. Voor Van der Vegt betekende het, dat hij zich kon concentreren op familie en kinderen (Johannes en Elisabeth) en daarnaast de lijn van kerk-en-Israël kon voortzetten in zijn activiteiten. Sinds enige jaren heeft hij daarvoor ook een opdracht van Groningen om ook in Hamburg te werken aan de betrekkingen tussen Joden en Christenen. Daarnaast heeft hij met een zekere regelmaat de gelegenheid om in Nederland in kerkdiensten voor te gaan en zo het contact met de kerken en met Groningen weer meer inhoud te geven.

Ds. **Dick Verdouw**, groeide op in een grote gemeente, Nunspeet, en maakte daar kennis met veel kanten van het gemeente-zijn, maar in zijn eerste gemeente, Onstwedde (1985-1994), ontdekte hij, dat klein ook erg fijn kan zijn. Meer dan in een grote gemeente wordt echt de gemeenschap der heiligen beleefd. Het was voor hem en zijn gezin de mooiste tijd, met een jonge gemeente die gekenmerkt werd door liefde en trouw, door eenvoud en echtheid.

Het was dan ook een hele overgang naar Oud-Beijerland, waar hij zeven jaren zou staan. Niet, dat deze gemeente veel groter was, maar wel veel drukker en meer divers. Verdouw is dankbaar voor het vele dat hij hier mocht leren en voor de ontdekking, dat het ook mogelijk (en nodig !) was om als kerk naar buiten te treden. Helaas moest ds. Verdouw het wegens oververmoeidheid nogal

eens af laten weten, omdat bij hem HSP (Hoog Sensitieve Persoonlijkheid) geconstateerd was. Maar dat was geen belemmering voor de groei van de gemeente, die in die jaren bijna anderhalve maal zo groot werd.

Hij had gehoopt in Hengelo (2001) een rustiger tijd te krijgen, maar dat was niet zo. Het proces van éénwording met de Nederlands Gereformeerde Kerk, de kerkuitbreiding, de samsprekingen met de Gereformeerde (vrijg.) en al het 'gewone' werk werden hem te veel, zodat hij emeritaat moest aanvragen. Er volgde een moeilijke tijd en een enorme geloofscrisis. Maar hij mag ervan getuigen, dat hij door God zelf werd vastgehouden.

Hoewel de chronische vermoeidheid is gebleven, kwam er een beetje herstel, zodat hij nu met zekere regelmaat kan voorgaan. Met name de contacten met de (vacante) gemeente van Haamstede zijn goed geweest voor het geestelijk herstel.

'Wat overheerst is de regel uit ps 116 : God heb ik lief, want ... en dan kan en mag ik zoveel dingen noemen !'

Ds. **Dick van der Zwaag** is de derde Fries in het rijtje van zilveren jubilarissen. Hij werd geboren in het toenmalige Mummurwoude (het huidige Damwoude). Na zijn middelbare schoolopleiding in Dokkum studeerde hij in Groningen (Rijksuniversiteit) en in Apeldoorn. In 1983 trouwde hij met Marijke Bosma. Het echtpaar Van der Zwaag kreeg drie kinderen.

Zijn eerste gemeente kreeg kand. Van der Zwaag in het westen van Noord-Brabant, Klundert, waar hij 4½ jaar zou werken. Hij begon er op 15 maart 1985. De rest van zijn ambtelijke loopbaan zou doorbrengen op de Zuid-Veluwe, want op 1 september 1989 verbond hij zich aan Bennekom, waar hij 9½ jaar zou blijven. Sinds maart 1999 staat hij in Veenendaal-Pniël.

Ds. Van der Zwaag staat nog wel eens afgebeeld in ons jaarboek, omdat hij voorzitter van de Bond van Chr. Geref. Mannenverenigingen in Nederland is. Ondanks dat het op bescheiden schaal gebeurt, is hij dankbaar voor wat deze bond mag betekenen voor de opbouw van onze kerken. Voor deputaten buitenlandse kerken is

hij afgevaardigd geweest naar synodes in Canada en Nieuw Zeeland. Zijn meest recente bezoek in dat kader betrof de BER kerken in Roemenie, waar hij overleg voerde over de invulling van het kerkelijk contact dat onze kerken sinds 2007 met deze kerken zijn aangegaan.

Daarnaast diende hij een periode het deputaatschap kerkjeugd en onderwijs.

We sluiten ons graag aan bij de typering die ds. Van der Zwaag van zichzelf geeft in drie begrippenparen: noordelijke nuchterheid, bijbelse belijndheid, gereformeerd gehalte.

SLOT

2010 was het jaar van...

Aan het slot van dit jaaroverzicht kunnen we nog wel wat dingen invullen, als we kijken vanuit het gezichtspunt van de verschillende onderdelen van dit overzicht.

Welke typering we ook zouden willen geven aan 2010, vóór alles en boven alles was 2010 een Annus Domini – een jaar des Heren. Hij was er de Eigenaar van. Hij zal ons eenmaal rekenschap vragen van de dingen die we in dit jaar gedaan of nagelaten hebben. Als we daaraan denken, wat zijn er dan niet veel dingen, waarover eerst het bloed van de Heiland moet gaan ?!

De Here gaf ons dit jaar om kerk te zijn in al z'n onderdelen en facetten. Daarvan liet dit jaaroverzicht iets zien. Als we daarnaar kijken, wat hebben we dan veel reden om dankbaar voor te zijn!

Het betekent niet, dat we geen zorgen hebben, als we vanuit dit overzicht de lijnen trekken naar volgende jaren. Het voortbestaan van de kerk hangt, Gode zij dank, niet van ons af, want:

*God houdt zijn kerk in leven,
hoe ook bespot, verdrukt,
door dwalingen omgeven,
verscheurd, uiteengerukt.
Al roepen van de tinnen
de wachters nog: Hoe lang?
Straks gaat de dag beginnen
en 't klagen wordt gezang.*

(Uit aller mond, lied 117,3)

Hoogeveen

H.J.Th. Velema